

Scam

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาตำบลแม่กรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

นางสาวโสภา วงศ์ใหญ่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**Factor that Affect of Political Participation and Types of Political Participation:
A Case Study of the Citizens of Meakorn Subdistrict Mueng District,
Chaing Rai Province**

Miss Sopha Wongyai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

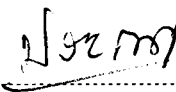
School of Political Science

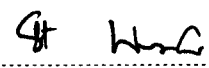
Sukhothai Thammathirat Open University

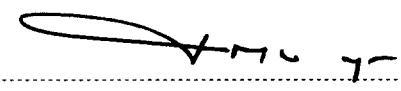
2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชน กรณีศึกษาดำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ชื่อและนามสกุล นางสาวโสภา วงศ์ใหญ่
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

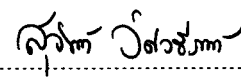
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประณต นันทิยะกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 9 เดือน เมษายน พ.ศ. 2552

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ฐปนรรตพรหมอินทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาช่วยเหลือตรวจสอบ แนะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกิ้น อุณวิจิตร คณบดีคณะวิทยาการจัดการ อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นายสมบัติ โลหะกิจ ห้องถิ่นอำเภอพาน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณท่านผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ท่านผู้นำฝ่ายปกครอง ประธานประชาคม ตลอดจนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเป็นอย่างดี

คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเทิดไว้เป็นเครื่องบูชาแด่ คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์แก่งานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

นางสาวโสภา วงศ์ใหญ่

พฤศจิกายน 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 ประชาชน กรณีศึกษา ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 ผู้วิจัย นางสาวโสภา วงศ์ใหญ่ ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
 อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รุปรนรรต พรหมอินทร์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปราน
 สุวรรณมงคล ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 ประชาชน (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผล
 ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
 (4) ปัญหา อุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (5) แนวทางการแก้ไขปัญหาและ
 อุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์
 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประชากร คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ใน ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัด
 เชียงราย รวมทั้งสิ้น 4,391 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
 แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ อายุ
 ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อยู่ใน
 ระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการมากที่สุด และลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือด้าน
 การตรวจสอบ (3) ปัจจัยอายุ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วน
 ร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4) ปัญหา อุปสรรคในการเข้ามา มีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรค
 เกิดจากประชาชนมากกว่าเกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล (5) แนวทางการแก้ไขปัญหาและ
 อุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของ
 ตนเอง และเข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร มีวิธีปฏิบัติอย่างไร ส่วน
 องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องชี้แจงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวกับ
 การให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ

คำสำคัญ ปัจจัย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Thesis title: Factors that Affect Political Participation and Types of Political Participation: A Case Study of the Citizens of Maekorn Subdistrict, Mueang District, Chiang Rai Province
Researcher: Miss Sopa Wongyai; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government)
Thesis advisors: (1) Tappanat Phrom-in, Associate Professor; (2) Dr. Bathan Suwannamongkol, Associate Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The objective of this research was to study (1) factors that affect citizens' political participation; (2) types of citizens' political participation; (3) the relationships between citizens' political participation and types of political participation; (4) problems and obstacles to citizens' political participation; and (5) ways to solve these problems in the Maekorn Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Chiang Rai Province.

The sample consisted of 354 people out of a total of 4,391 citizens aged 18 and over residing in Maekorn Subdistrict, Mueang District, Chiang Rai Province. Data were collected using a questionnaire and an interview form. Data were analyzed using percentages, means, standard deviation, t-test and analysis of variance.

The results showed that (1) factors that affect citizens' political participation are age, educational level, and group membership. (2) The sample citizens had a medium level of political participation. The type of participation they demonstrated the most was operations and the type of participation they demonstrated the least was auditing. (3) Differences in the factors of age, educational level and group membership were related to differences in political participation to a statistically significant degree. (4) Overall, the problems and obstacles to citizens' political participation were rated as "medium". The majority of sample perceived that most of the problems arose from the citizens themselves rather than from the Subdistrict Administrative Organization. (5) Recommended ways to solve the problems are to make people aware of their rights, understand how far they can exercise their rights, and to educate people about how they can participate. Officials at the Subdistrict Administrative Organization should explain the laws and regulations related to public participation so the people know.

Keywords: Factors, Political participation, Types of political participation

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
การปกครองท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบล	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	14
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	47
ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	51
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	67
ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	74
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	80
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	107
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ	108
ข แบบสอบถาม	110
ค แบบสัมภาษณ์	120
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงรายได้ 3 ปีย้อนหลังขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ 26
ตารางที่ 2.2	แสดงรายจ่าย 3 ปี ย้อนหลังขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ 26
ตารางที่ 2.3	แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2543 28
ตารางที่ 2.4	แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547 29
ตารางที่ 2.5	แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2551 30
ตารางที่ 2.6	แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2551 21
ตารางที่ 2.7	แสดงจำนวนประชากรตำบลแม่กรณ์ 32
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 42
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 48
ตารางที่ 4.2	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 51
ตารางที่ 4.3	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ 52
ตารางที่ 4.4	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น 54
ตารางที่ 4.5	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม 57
ตารางที่ 4.6	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ 59
ตารางที่ 4.7	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 61
ตารางที่ 4.8	ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ 65
ตารางที่ 4.9	คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง 67
ตารางที่ 4.10	ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัญหาที่เกิดจากฝ่าย ประชาชน 68
ตารางที่ 4.11	ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัญหาที่เกิดจาก หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล 70
ตารางที่ 4.12	แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน 75
ตารางที่ 4.13	แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ที่เกิดจากประชาชนจำแนกรายประเด็น 75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจาก การทำงาน การทำงาน อบต. หรือเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล.....	76
ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ	81
ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามอายุ..	81
ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มอายุ.....	82
ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามอาชีพ	83
ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามรายได้.....	83
ตารางที่ 4.20 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามระดับ การศึกษา	84
ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่ม ระดับการศึกษา	85
ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม	86

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งของระบบการเมือง การปกครองที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม (Liberal Democracy) ที่ถือว่าประชาชนทั้งปวงในสังคมมีอิสระที่จะร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การบริหารและการปกครองประเทศ (วิสุทธิ โปธิแทน 2519: 32-34) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของสังคมที่พัฒนาแล้ว จะพบว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนาต่างพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ถือว่าประชาชนหรือพลเมือง คือหัวใจของการเมือง และมุ่งที่จะทำให้การเมืองเป็นของพลเมือง โดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองทุกระดับ นอกจากนี้ยังให้สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลคำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น พูด เขียน พิมพ์ โฆษณา สิทธิในการทำประชามติ สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สิทธิการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เข้าชื่อถอดถอน ออกเสียงประชามติ เป็นต้น อีกทั้งเป็นการอนุวัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น ทำให้เกิดมีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดรายรับของท้องถิ่น การกำหนดแผนการกระจายอำนาจและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล.) ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ การจัดระบบบริการสาธารณะ การจัดสรรสัดส่วนภาษีอากร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงหน่วยงานการ

จัดบริการสาธารณะ หรืออาจเรียกได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเพียงผู้คอยรับประโยชน์ในการพัฒนาเท่านั้น แต่ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่น และจากความสำคัญดังกล่าวนี้เอง จึงเห็นว่า ทิศทางและบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับทิศทางสากลที่มุ่งเน้นให้องค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นผู้แก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ดังนั้น จึงเป็นการเพิ่มบทบาทอำนาจตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่รู้ปัญหาและอยู่ใกล้กับปัญหาที่สุด เป็นการส่งเสริมพื้นฐานประชาธิปไตยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ตามหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย คือ “ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ” โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล แบ่งเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง คือ ชั้นใหญ่ ชั้นกลาง และ ชั้นเล็ก โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 จำนวน 9 ข้อ และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จำนวน 31 ข้อ

จากเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ จึงกล่าวได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการกระจายอำนาจเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้รัฐบาลสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน มิได้หมายความว่าเพียงการไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเท่านั้น แต่หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น การเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมตรวจสอบ ซึ่งถ้าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ แล้ว จะทำให้บริการสาธารณะต่างๆ ที่ดำเนินการในท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ของท้องถิ่น เป็นไปด้วยความโปร่งใส ลด หรือ ไม่มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยเรา ทำให้เกิดข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมากมาย เช่น ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ได้ การขาดความกระตือรือร้น จากสถิติการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2551 ประชาชนบางหมู่บ้านในตำบลแม่กรณ์มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละ 70 คือหมู่ที่ 3 มาใช้สิทธิร้อยละ 69.06 ความสนใจในการมีส่วนร่วมมาประชุมในหมู่บ้านน้อย และแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมน้อย เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตน จึงทำให้ขาดข้อมูลในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล มีความเกรงกลัวอิทธิพล ด้านของรัฐเอง เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางส่วนขาดความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและไม่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ระบบราชการที่ขาดกระบวนการตรวจสอบ โดยเฉพาะการตรวจสอบจากภาคประชาชน ข้อมูลต่าง ๆ ในการตัดสินใจจะอยู่กับฝ่ายรัฐและไม่เปิดเผยต่อประชาชน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ว่าอยู่ในระดับใด ปัจจัยที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีส่วนร่วมในการรับรู้ การให้ความเห็น การริเริ่ม การคิดและตัดสินใจ การดำเนินการ และการตรวจสอบ มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุง พัฒนาการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2.2 เพื่อศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

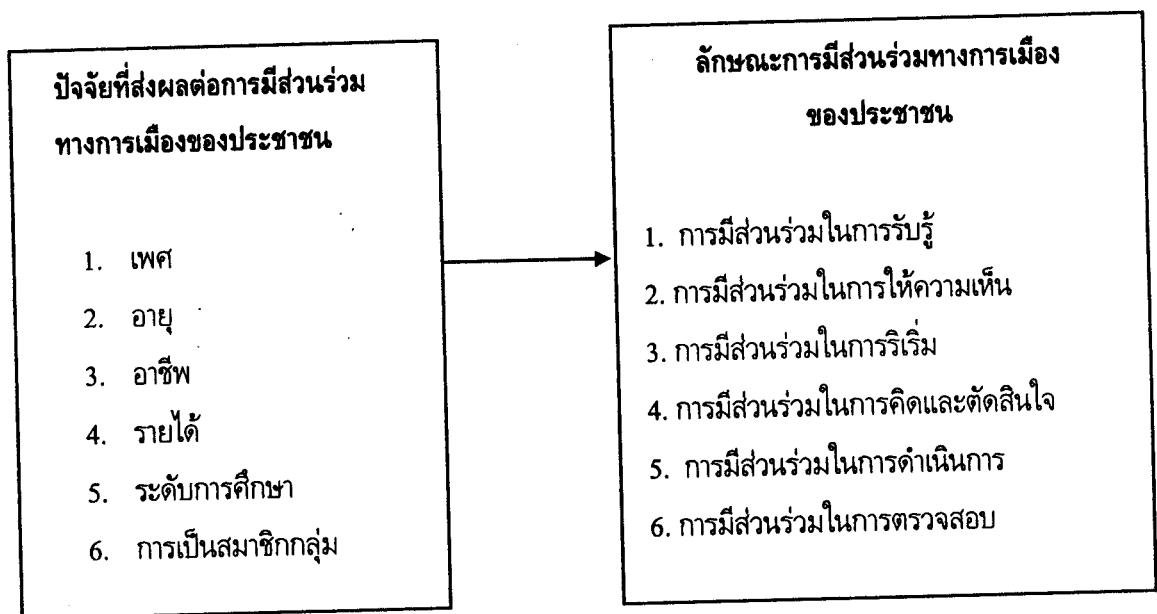
2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2.5 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่แตกต่างกันได้แก่ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 เนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย มุ่งศึกษา

5.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

5.1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในพื้นที่ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ ข้อมูลหรือข่าวสาร
- 2) การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น
- 3) การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม
- 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 6) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

5.1.3 ปัญหา อุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

5.1.4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แบ่งตามหมู่บ้านเป็น 13 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 4,391 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำหลักการพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของ Krejcie , R.V. and Morgan, D.W. (1970: 697-710) คือ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รวมจำนวน 4,391 คน ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 354 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แบ่งประชากรในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 4,391 คนเป็นกลุ่มตามหมู่บ้าน (Cluster sampling) จำนวน 13 หมู่บ้าน และสุ่มอย่างง่าย (Simple random samplings) ตามจำนวนสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้านตามบัญชีรายชื่อ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 354 คน

5.2.3 พื้นที่ทำการวิจัย คือ ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม วัด โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมมามีส่วนร่วมของประชาชนใน 6 ด้าน ได้แก่ การ รับทราบข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ วัด โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ ปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากฝ่ายประชาชน และ ที่เกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล วัด โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากความคิดเห็นของประชาชน และที่เกิดจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล วัด โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและ ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อนำไปวางแผนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

7.2 ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และนำไปเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

7.3 ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาแก่ผู้สนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ เพื่อนำไปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจะแสดงตามลำดับดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบล
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การปกครองท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่ พ.ศ.2499 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งในพื้นที่ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยจนถึงปี 2515 มีจำนวนทั้งสิ้น 59 แห่ง ก่อนที่จะถูกยุบเลิกโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เนื่องจากประสบปัญหาในการบริหารงานหลายประการ เช่น ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถ ไม่มีรายได้เพียงพอในการบริหารงาน ประชาชนยังขาดความเข้าใจและไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมในระดับตำบล และจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับเดียวกันนี้ ได้ยกเลิกสภาตำบลที่ตั้งขึ้นโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 222/ 2499 และสภาตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 275/ 2509 และให้มีสภาตำบลเพียงรูปแบบเดียว

ต่อมาใน พ.ศ. 2537 รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ผลักดันให้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ขณะนี้มียังองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มพื้นที่จังหวัด (ยกเว้นพื้นที่ของเทศบาล)

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้นี้รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (โกวิท พวงงาม 2543: 171)

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างคล้ายกับเทศบาล ที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ใหม่ ที่เกิดขึ้นจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นที่ต้องการจะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สามารถเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงตามสิทธิและหน้าที่ของประชาชนไทย ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เปลี่ยนแปลงไปและใช้อยู่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2548) ดังนี้

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) วางระเบียบ เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายอื่น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องทำ ดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำดังกล่าวแล้ว พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ๑ มาตรา 16 ยังกำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ให้มีเช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยา

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสามารถมีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวมานั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดเพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตาม

สมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546) ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม
- 2) เงินอุดหนุนรัฐบาล
- 3) รายได้จากทรัพย์สิน และรายได้อื่น ๆ
- 4) เงินกู้

และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากภาษีอากรค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 2) ภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่
- 3) ภาษีป้ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย
- 4) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับการจัดสรรในอัตรา ซึ่งเมื่อรวมกับการจัดสรรตามมาตรา 24 (3) แล้วต้องไม่เกินร้อยละ 30 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรจัดเก็บ
- 5) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตรา ซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา 24(1) แล้วไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ
- 6) ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งจัดเก็บจากการค้าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- 7) ภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน
- 8) ภาษีการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
- 9) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

10) อาคารฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

11) อาคารรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอาคารรังนกอีแอ่น

12) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หลังจากหักส่งเป็นรายได้รัฐในอัตราร้อยละ 40

13) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมหลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละ 40

14) ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ภายในเขต ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

15) ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามอัตราและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

16) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้เทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ และให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าว

17) ค่าธรรมเนียมที่ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

18) ค่าใช้น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

19) ค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้น้ำหรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จัดให้มีขึ้น

20) รายได้อื่นตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
กลไกช่วยบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นอกจากที่กล่าวไว้แล้วว่ามีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายการเมืองแล้ว ก็ยังมีฝ่ายประจำที่เป็นกลไกช่วยบริหาร และดำเนินการ คือ มีพนักงานส่วนตำบล (ตามพระราชบัญญัติกา
(โกวิท พวงงาม 2543: 181)

พนักงานส่วนตำบล

พนักงานส่วนตำบล คือ บุคลากรหลักที่ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น คล้ายพนักงานเทศบาล นอกจากนั้นจะเป็นลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระเบียบกระทรวงมหาดไทยในการมีลูกจ้าง

นอกจากนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง (โกวิทย์ พวงงาม 2543: 181)

โครงสร้างการแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับภารกิจ โดยได้แบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติ งานงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งมีตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

2) ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน งานด้านการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายทุกประเภท และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีรับผิดชอบ

3) ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ประมาณการ ราคาค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร การก่อสร้าง และซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้าง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธารับผิดชอบ

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

การทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2546) ดังนี้

- 1) การเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ใช้สิทธิ และหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 3) หน้าที่ในการวางแผนพัฒนาตำบล ในหน้าที่นี้จะให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้วย
- 4) หน้าที่ในการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 5) หน้าที่ในการร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งของระบบการเมืองการปกครองที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม (Liberal Democracy) ที่ถือว่าประชาชนทั้งปวงในสังคมมีอิสระที่จะร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การบริหารและการปกครองประเทศ (วิสุทธิ์ โทธิแท้ 2519: 32-34) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของสังคมที่พัฒนาแล้ว จะพบว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เกิดขึ้นใหม่และประเทศกำลังพัฒนาต่างพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) เป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกชนิดที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประชาชนกับสถาบันทางการเมืองต่างๆ ภายในรัฐในลักษณะกระบวนการทางการเมือง (political process) และเป็นกิจกรรมทางการเมืองด้วย มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามของคำว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้มากมาย ดังจะได้สรุปนิยามที่มักนำมาอ้างอิงกันโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้ สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2531: 156-157) สรุปความหมายของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมของประชาชนที่มุ่งจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ ซึ่งสรุปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปด้วย

ไมรอน ไวนเนอร์ (Weiner 1971: 159-204) ได้สรุปนิยามของคำว่า การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 10 ความหมายด้วยกัน คือ

1. หมายถึง การให้การสนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำรัฐบาล เพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการใด ๆ
2. หมายถึง ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเรียกร้อง การประท้วง การลือขบถ เป็นต้น
4. หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง (Representation)
5. หมายถึง ความรู้สึกแปลกแยกหรือตีตนออกจากระบบการเอง อันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เขาได้มีโอกาสไปมีส่วนร่วม พวกนี้มีศักยภาพที่จะกลับเข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่พวกเขาเห็นว่าเหมาะสมหรือยุติธรรมกว่าเก่า
6. หมายถึง กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวในทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้รวมไปถึงการพูดคุย ถกเถียงปัญหาในทางการเมืองก็ได้ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง
7. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดทั้งแบบใช้ความรุนแรงและแบบไม่ใช้ความรุนแรง
8. หมายถึง กิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการนี้ด้วย
9. หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ แต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์การส่วนท้องถิ่นด้วย
10. กิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง

จากความหมายทั้ง 10 ประการดังกล่าวนี้ Weiner จึงได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การปฏิบัติการโดยสมัครใจใด ๆ (Any Voluntary Actions) ที่ไม่ว่าจะมีการบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ จะมีการจัดองค์กรหรือไม่มี จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกตั้งผู้นำทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ฮันติงตัน และ เนลสัน (Huntington and Nelson 1967: 4-7) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าเป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีความมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดย Huntington ได้เน้นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น หมายถึง เฉพาะการกระทำไม่รวมถึงทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่

นักการเมืองอาชีพ (Political Professional) เช่น ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดา นั้นจะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่อง (Intermittent) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลา (Part-time) และยังคงถือเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีความหมายเฉพาะ การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรคุณค่าที่มีอยู่อย่างจำกัดในสังคม ไม่รวมกิจกรรมการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อกดดันหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล และไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปได้ด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

ไนน์ และ เวอร์บา (Nie and Verba 1975: 1) นั้น ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ก็คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อยในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือการกระทำที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่เชื้อชาติต่อกฎเกณฑ์ แต่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน
2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

คิวอี้ (Dewey 1967: 81-99) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางอ้อมไว้ว่าเป็นลักษณะของการให้การศึกษาอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในทางปฏิบัติซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน ในการปลูกฝังความรู้ความคิดดังกล่าวจะต้องฝึกฝนในทางปฏิบัติควบคู่กันไป เช่น การเปิดโอกาสให้มีการแสดงออก แสดงความคิดเห็นเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลเคารพในสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้เมื่อ ได้มีการปลูกฝังและปฏิบัติตั้งแต่เยาว์วัย ได้ฝึกฝนและเรียนรู้มีทักษะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

จากความหมายข้างต้น โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกในสังคมทางการเมืองที่จะเลือกกระทำด้วยความสมัครใจ อย่างไม่เป็นการและรวมไปถึงการดำเนินการอย่างเป็นทางการ เป็นได้ทั้งถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้ความรุนแรงทางการเมืองหรือไม่ใช้ความรุนแรงทางการเมือง อาจจะสำเร็จ

หรือล้มเหลวตลอดจนกระบวนการดังกล่าวอาจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ได้

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มีนักวิชาการต่าง ๆ ได้จำแนกรูปแบบและรายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้มากมาย ทั้งที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป ดังนี้

แซมมวล พี ฮันติงตัน และ โจน เอ็ม เนลสัน (Samuel P. Huntington และ Joan M. Nelson) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะที่คล้ายคลึง และได้แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1) กิจกรรมการเลือกตั้ง (electoral activity) หมายถึงการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งและเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง

2) การลอบบี้ (lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3) กิจกรรมองค์กร (organizational activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีเป้าหมายเข้าไปมีอิทธิพลต่อการประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

4) การติดต่อเฉพาะเรื่อง (contacting) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวและครอบครัวตลอดจนหมู่คณะของตน

5) การใช้ความรุนแรง (violence) เป็นกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นการก่อรัฐประหาร การลอบสังหาร ผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นการปฏิวัติ

อัลมอนด์ และ โปเวลล์ (Almond and Powell 1967: 145 – 146) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

1. รูปแบบที่เป็นทางการ (Conventional Forms)
 - 1.1 การออกเสียงเลือกตั้ง
 - 1.2 การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
 - 1.3 กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 1.4 การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

- 1.5 การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง
2. รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (Unconventional Forms)
 - 2.1 การยื่นข้อเรียกร้อง
 - 2.2 การเดินขบวน
 - 2.3 การเข้าประจันหน้ากัน
 - 2.4 การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
 - 2.5 การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
 - 2.6 สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

อัลมอนด์ และ โปเวลล์ (Almond and Powell 1976: 12-13) ได้จำแนกรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งด้วย
2. การลอบบี้ (Lobby) หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์
3. กิจกรรมองค์กร เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจเป็นผลประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมก็ได้
4. การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัว โดยปกติจะมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว
5. การใช้กำลังรุนแรง คือกิจกรรมที่พยายามจะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไป โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง หรืออาจจะมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่น การทำการปฏิวัติก็ได้

จันทนา สุทธิจารี (2544) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมายหลายรูปแบบและวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง และบริบทแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของ

แต่ละประเทศ และได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กันทั่วไปในระบอบประชาธิปไตยมีดังนี้

1.1) การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนมากที่สุด ในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

1.2) การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด อภิปราย เขียน พิมพ์ ในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมโดยการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง (political communication) ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจารณ์ ท้วงติง การทำงานของรัฐบาลจากประชาชนผู้เป็นอำนาจอธิปไตยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3) การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

1.4) การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึงการที่กลุ่มคนมารวมกันเพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็น สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นช่องทางให้ปัญหา ความต้องการและผลประโยชน์ที่หลากหลายของประชาชนแต่ละคนที่มีอยู่มากมายในประเทศได้มีโอกาสรวมเป็นกลุ่มก้อน (interest aggregation) และสามารถเรียกร้องต่อรัฐบาลได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม (interest articulation) แต่กลุ่มผลประโยชน์แตกต่างจากพรรคการเมืองตรงที่กลุ่มผลประโยชน์มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองเพื่อบริหารประเทศ

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ระบบการเมืองแบบเผด็จการไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยจะมีกฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยบางประเทศจะมีได้ห้ามแต่ไม่ได้ระบุหรือไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้

2.1) การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของประชาชนผู้ชุมนุม เช่นกรณีการชุมนุมเพื่อ

คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบนอก การคัดค้านเพื่อสร้างท่อก๊าซ เป็นต้น แต่การชุมนุมเดินขบวนประท้วงไม่จำเป็นต้องทำไปเพื่อต่อต้านคัดค้านนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น อาจเป็นการสนับสนุนนโยบายหรือโครงการของรัฐบาลก็ได้ เช่นการเดินขบวนสนับสนุนให้มีการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น แต่อย่างไรก็ตามผลของการเดินขบวนชุมนุมประท้วง อาจทำให้รัฐบาลล้มเลิกนโยบายดำเนินนโยบายต่อ หรืออาจจะต้องชะลอโครงการออกไป เป็นต้น

2.2) การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาล เป็นวิธีการแสดงออกของประชาชนโดยการไม่เชื่อฟังรัฐบาล หรือปฏิบัติการที่ละเมิดกฎหมายโดยอ้างความบกพร่องของรัฐบาลเป็นสาเหตุ

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2533: 9-10) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญไว้ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้

1) การเลือกตั้ง (election) หมายรวมถึง การรับสมัครเลือกตั้ง และการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

2) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (political party) ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางการเมือง ตลอดจนนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยการควบคุมและตัดสินใจร่วมกัน

3) การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ (public opinion) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการ การวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ในทางการเมือง โดยใช้การพูดหรือการเขียน

4) การรวมกลุ่มผลประโยชน์ (interest group) ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลหรือคนที่มีอาชีพหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน มารวมตัวกันกำหนดนโยบายและรักษาผลประโยชน์ของตนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเสนอความเห็น การเรียกร้องให้ดำเนินการ หรือการคัดค้านการดำเนินการบางอย่างในประเด็นสาธารณะ

5) การแสดงออกโดยการกระทำ (direct action) เป็นการแสดงถึงความต้องการของประชาชนที่มีต่อประเด็นสาธารณะ อาจเป็นการคัดค้านหรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาลโดยการเดินขบวน การนั่งประท้วงหรือการเดิน เป็นต้น

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ปัจจัยสภาพแวดล้อม คือ สิ่งที่เป็นสภาพธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำขึ้น และเป็นสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อมนุษย์ ในการบริหารการปกครองท้องถิ่นก็เช่นกันมักจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสภาพแวดล้อม หรืออาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นในลักษณะที่แตกต่างกัน ปัจจัยสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประการที่สำคัญคือ

1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง

ด้วยสภาพของการเมือง ที่มีการจัดสรรอำนาจและผลประโยชน์จากทรัพยากรอันมีอยู่จำกัด นักการเมืองก็คือตัวแทนของกลุ่มคนผู้ที่เข้ามาจัดสรรอำนาจและจัดสรรทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัดว่า กลุ่มไหน ควรจะได้อะไร มากน้อยอย่างไร โดยผ่านกระบวนการกำหนดคกฏเกณฑ์และนโยบายบริหารประเทศและมีบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง ซึ่งก็คือ นักธุรกิจ ข้าราชการในท้องถิ่นมักจะเป็นผู้มีส่วนอย่างมากในการกำหนดคกฏเกณฑ์และนโยบายต่าง ๆ ในการบริหารการปกครองท้องถิ่นมากกว่าชนชั้นผู้ถูกปกครอง ซึ่งก็คือเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ ดังนั้น โครงสร้างทางการเมืองในท้องถิ่นดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

โครงสร้างทางการเมืองของท้องถิ่น อาจแบ่งพวกได้จากตัวแปร ดังนี้ คือ

1.1) โครงสร้างอำนาจในชุมชน เช่น กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชน

1.2) ความขัดแย้งของคนในชุมชน เช่น กำนันขัดแย้งกันผู้ใหญ่บ้าน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ขัดแย้งกับกำนัน เป็นต้น

1.3) การมีส่วนร่วมพิเศษในชุมชนทางการเมือง เช่น การจัดตั้งองค์กรประชาชนเพื่อช่วยตัวเอง

1.4) องค์กรทางการเมืองในท้องถิ่น เช่น สภาพองค์กรบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

วัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองนั้น เป็นสิ่งที่ประชาชนได้ยึดถือและปฏิบัติติดต่อกันมาจนกระทั่งกลายเป็นแบบแผนและวิถีปฏิบัติในทางการเมือง ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่โครงสร้างในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นแล้ว อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในระดับชาติ อาจจะมีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่น กล่าวคือ ในกรณีลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนในลักษณะของนายกับบ่าว ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยประชาชนจะรู้สึกเกรงกลัวผู้นำหรือนายของตน ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนมีสิทธิในการที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ แต่ในอดีตรูปแบบของความสัมพันธ์จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และเนื่องจากการที่ประชาชนมีความเชื่อในเรื่องการเหลื่อมล้ำค่าสูงของบุคคล ก็มีผลทำให้ที่มาของอำนาจในท้องถิ่นจึงมักมาจากอำนาจบารมีส่วนบุคคล (charisma) และใครก็ตามที่สามารถทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากร

ที่มีอยู่อย่างจำกัดในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมแล้ว โอกาสที่จะเข้าสู่วิถีทางในทางการเมืองก็เป็นไปได้โดยง่าย อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมืองก็อาจหมายถึงความถึง อุทิศการณ และลัทธิทางการเมืองการปกครองด้วย ซึ่งในเชิงหลักการและปรัชญาของการปกครองตนเอง เรามักยึดอุดมการณ์และลัทธิทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยที่พยายามจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด

1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารการปกครองท้องถิ่น ได้พยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามหลักการที่ว่า คนในท้องถิ่นมักมีปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ดีที่สุด ดังนั้น โครงสร้างและรูปแบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงเป็นไปได้ในอันที่จะตอบสนองต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากที่สุด

2) เหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมือง เหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมืองที่สำคัญทางการเมือง ก็เป็นปัจจัยอีกประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่น เช่น กรณีที่มีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ก็อาจมีผลทำให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น ทำให้โครงสร้างและรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ประชาชนก็เกิดความสับสนในการที่จะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมือง

2) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

การปกครองตนเองของแต่ละท้องถิ่นนั้น เป็นไปโดยยึดหลักการที่จะให้แต่ละท้องถิ่นมีโอกาสในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ท้องถิ่นต้องการ ซึ่งความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ และมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ 2 ปัจจัย คือ

2.1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ โครงสร้างการตลาดและนโยบายสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม โครงสร้างการค้าของประเทศ โครงสร้างการเงินของประเทศ โครงสร้างการศึกษาของประเทศ และโครงสร้างทางสาธารณสุข ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งสิ้น

2.2) ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีตัวแปรในการพิจารณาที่สำคัญ 4 ประการ คือ รายได้ต่อหัวประชากร จำนวนผู้อาศัยในตัวเมือง ระดับของการศึกษา และอัตราความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นตัวชี้ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งถ้าเรานำดัชนีดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาท้องถิ่นแล้ว จะทำให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นไปได้เพื่อตอบสนองในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางการ

พิจารณาตัวแปรของชุมชนทางเศรษฐกิจ ก็อาจพัฒนาได้จากรายได้ รายจ่าย สินทรัพย์ ภาระหนี้สิน ของครัวเรือน อาชีพของคนในชุมชน และการผลิตของชุมชน และนอกจากนั้น ยังต้องพิจารณาลักษณะภูมิประเทศที่สามารถเป็นฐานของเศรษฐกิจได้ เช่นท้องถิ่นที่มีประเทศที่งดงาม

3) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม

ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพของสังคม ด้วยลักษณะของสังคมที่แตกต่างกันไป เช่นแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ความผูกพัน และวัฒนธรรม ซึ่งความแตกต่างนี้ จะมีอิทธิพลต่อการจัดระเบียบของสังคมด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาถึงการบริหารการปกครองท้องถิ่นแล้ว จะเป็นว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่นในกรณีที่เป็นสังคมแบบพหุสังคม ก็ควรจะจัดรูปแบบที่ทำให้ทุกกลุ่มในสังคมได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพราะมีหลายเชื้อชาติในประเทศเดียวกัน

4) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ในการบริหารการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้ถึงสภาพภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่นหรือในชุมชนนั้นด้วย เพราะจะทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนงาน และโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

(Milbrath and Goel 1977: 44 - 143 ; Hague, สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ 2538: 34; จันทนา สุทธิจารี 2544: 415-417)

1. บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง (SES: Socioeconomic Status) มักสนใจและอยากเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพต่ำ กล่าวคือ หากบุคคลมีความพร้อมใน 2 ปัจจัยดังกล่าวนี้ จะทำให้มีเวลาและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองสูง รวมถึงการที่สถานภาพทางสังคมที่ดี จะได้รับการยอมรับและเคารพความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น การมีทักษะในการสื่อสารจะช่วยอย่างมากในการแสดงความคิดเห็น และชักจูง โน้มน้าวต่อสาธารณะได้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงของแต่ละปัจเจกบุคคลจะมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก แต่ถ้าบุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ก็อาจมีอิทธิพลเหนือผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง และส่งผลให้ปัจเจกบุคคลดังกล่าว เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นได้เช่นกัน

2. บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองมาก มีความเข้าใจทางด้านการเมืองมากย่อมจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วย

3. พบว่า โดยทั่วไปผู้ชายจะมีจิตใจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง เนื่องจากอิทธิพลจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมทางสังคม (socialization) ซึ่งส่งเสริมให้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและสังคม ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ตาม

4. บุคคลที่สำนึกในหน้าที่ของพลเมือง (sense of civic obligation) มักพบว่ามีการเข้าร่วมทางการเมืองสูง

5. การได้รับกระตุ้นทางการเมืองมีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมือง กล่าวคือ หากบุคคลได้รับการกระตุ้นทางการเมืองมากขึ้นจะทำให้บุคคลนั้น เข้าร่วมทางการเมืองในทางลึกมากขึ้น แต่มิได้หมายความว่า ปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงแต่ทั้ง 2 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ หากบุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อระบบการเมือง มีแนวโน้มที่จะสนองตอบต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง จะเป็นผลให้เพิ่มปริมาณและความแหลมคมเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองยิ่งขึ้น และจะก่อให้เกิดความสนใจต่อระบบการเมือง และผูกพันกับผู้สมัครแข่งขันทางการเมืองยิ่งขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยกระตุ้นอาจมาจากสื่อมวลชน การรณรงค์ การประชุม หรือจากการพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการระหว่างบุคคลก็ได้

6. บุคคลที่มีความสนใจ หรือผูกพันกับการเลือกตั้ง จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจการเลือกตั้ง ความสนใจลักษณะนี้ จะทำให้ปัจเจกบุคคลพยายามค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม และในที่สุดถ้าพบว่าตนเองเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคการเมืองหรือคู่แข่งคนใด ก็จะตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนสนับสนุน

7. บุคคลที่มีจิตใจเกี่ยวข้องกับผูกพันกับการเมืองจะมีแนวโน้มในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการรณรงค์ทางการเมือง นอกเหนือจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือ เมื่อบุคคลเกิดความผูกพันทางการเมืองอย่างใกล้ชิด จะเกิดความต้องการมากกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะเกิดความต้องการที่จะให้พรรคการเมือง หรือบุคคลที่ตนเห็นด้วย ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ดังนั้นปัจจัยผลักดันดังกล่าว จะทำให้ปัจเจกบุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง

8. บุคคลที่ประกาศตัวลงสมัครสังกัดพรรคการเมืองอย่างชัดเจนจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อปัจเจกบุคคลประกาศตัวยอมรับว่าตนเองสังกัดพรรคการเมืองใด ย่อมเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงยิ่งขึ้น เพราะย่อมหมายถึง การยอมรับภาระผูกพัน และยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกของพรรคที่

จะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ในการรณรงค์ของพรรคเพื่อการชักนำให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตามและ เพื่อให้ตัวแทนพรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

9. ผู้อาวุโสมีแนวโน้มที่จะสังกัดพรรคการเมืองมากกว่าคนหนุ่มสาว

10. ระบบการเมือง ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด

11. วัฒนธรรมทางการเมือง หากประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือค้ำแคบ ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมาก

12. สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ข่าวสารความเป็นไปของประเทศประชาธิปไตยอื่น ๆ ที่ไหลไปสู่การรับรู้ของประชาชนในประเทศเผด็จการ มีส่วนกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จนถึงขั้นเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยพอที่จะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้มีการแสดงออกถึงสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของประชาชนในทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ ลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเอง หรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมหรือตามตำแหน่งที่ได้รับทางสังคม เป็นต้น

3. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3.1 สภาพแวดล้อมทางการเมือง

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ พ.ศ. 2539 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก หรือ ชั้น 5

โครงสร้างแยกเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย

1) ฝ่ายบริหาร มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอีก 2 คน

2) ฝ่ายสภา มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 26 คน

3) ฝ่ายพนักงานและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยหัวหน้าส่วน 3 ส่วน คือ สำนักงานปลัด ส่วนการคลังและส่วนโยธา มีพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง จำนวน 24 คน

3.2 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเก็บเอง รายได้ที่ส่วนราชการอื่นจัดเก็บให้ และ รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไปรัฐบาล

ตารางที่ 2.1 แสดงรายได้ 3 ปี ย้อนหลังขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์

ประเภทรายได้ (หมวด)	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ
	2549	2550	2551
1. หมวดภาษีอากร	350,712.18	417,354.04	398,338.40
2. หมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับและใบอนุญาต	80,491.00	48,330.00	187,220.03
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	94,071.16	138,988.68	98,934.25
4. หมวดเงินอุดหนุนรัฐบาล	4,006,966.00	5,110,392.00	9,416,228.18
5. เงินรายได้อื่นๆ	10,103,787.28	9,700,747.01	9,527,119.00
รวมรายได้แต่ละปีงบประมาณ	14,636,027.62	15,415,811.73	19,627,839.86

3.3 รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ มีรายจ่ายซึ่งตราไว้ในข้อบัญญัติปีงบประมาณ 2549-2551 แยกตามหมวดรายจ่าย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงรายจ่าย 3 ปี ย้อนหลังขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์

ประเภทรายจ่าย (หมวด)	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ
	2549	2550	2551
หมวดรายจ่ายประจำ			
1. หมวดคงบกลาง	529,440.25	846,251.00	1,449,499.00
2. หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	1,619,672.00	1,614,825.00	2,316,282.00
3. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	553,920.00	984,380.00	1,466,914.00
4. หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	4,551,867.15	4,756,908.52	5,998,244.50
5. หมวดสาธารณูปโภค	112,133.34	135,181.13	154,351.23
6. หมวดเงินอุดหนุน	895,960.00	1,644,860.29	2,092,190.00

ตารางที่ 2.2 ต่อ

7. หมวดรายจ่ายอื่น	91,005.00	158,400.00	1,354,500.00
หมวดรายจ่ายเพื่อการพัฒนา			
8. หมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	1,921,202.00	1,218,100.00	755,100.00
รวมรายจ่ายแต่ละปีงบประมาณ	10,675,199.74	11,358,905.94	15,587,080.73

3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ได้รับการจัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อปี พ.ศ. 2539 ที่ผ่านมา มีการเลือกตั้งจำนวน 2 ครั้ง ตามลำดับ ดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2543 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 40 ก วันที่ 20 พฤษภาคม 2542 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นไป)

หลังจากที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่ามีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงได้เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำให้โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน จำนวนหมู่บ้านมี 12 หมู่บ้าน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จำนวน 24 คน

2) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

ตารางที่ 2.3 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2543

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	397	310	78.08	16	5.16	-	-
2	273	218	79.85	1	0.45	-	-
3	617	460	74.55	16	3.48	-	-
4	503	391	77.73	25	5.44	-	-
5	333	246	73.87	14	5.69	-	-
6	373	278	74.53	13	4.67	-	-
7	268	198	73.88	5	2.52	-	-
8	132	95	71.96	3	3.15	-	-
9	211	147	69.66	9	6.12	-	-
10	600	387	64.50	12	3.10	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-
12	224	163	72.76	23	14.11	-	-
ผลรวม	3,931	2,893	73.59	4.73	4.73	-	-

หมายเหตุ หมู่ที่ 11 มีผู้สมัครจำนวน 2 ราย จึงไม่ต้องมีการเลือกตั้ง

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547 เป็นการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 124 ก วันที่ 22 ธันวาคม 2546 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2546 เป็นต้นไป)

เนื่องจากการสมควรกำหนดให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

ซึ่งทำให้โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

1) สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน จำนวนหมู่บ้านมี 13 หมู่บ้าน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จำนวน 26 คน

2) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประกาศรับรองของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง ส่วนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แต่งตั้ง

ตารางที่ 2.4 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	423	326	77.07	16	3.78	3	0.71
2	269	202	75.09	9	3.35	2	0.74
3	252	188	74.60	17	6.75	6	2.38
4	596	413	69.30	29	4.86	4	0.67
5	358	290	81.00	12	3.35	4	1.12
6	384	289	75.26	24	6.25	6	1.56
7	270	211	78.15	13	4.81	3	1.11
8	136	108	79.41	4	2.94	1	0.74
9	227	164	72.25	11	4.85	4	1.76
10	627	464	74.00	37	5.90	6	0.96
11	107	89	83.18	3	2.80	3	2.80
12	366	297	81.15	38	10.38	-	0
13	381	314	82.41	18	4.72	6	1.57
ผลรวม	4,396	3,355	76.32	231	5.25	48	1.09

ครั้งที่ 3 เป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในวันที่ 10 สิงหาคม 2551 เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาออกก่อนครบวาระ

ตารางที่ 2.5 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2551

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	344	265	77.03				
2	262	204	77.86				
3	265	184	69.43				
4	543	382	70.35				
5	360	275	76.39				
6	383	283	73.89				
7	271	208	76.75	129	3.98	97	2.99
8	130	99	76.15				
9	204	153	75				
10	619	447	72.21				
11	116	93	80.17				
12	455	352	77.36				
13	382	298	78.01				
ผลรวม	4,334	3,243	74.83	129	3.98	97	2.99

ครั้งที่ 4 เป็นการเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในวันที่ 24 สิงหาคม 2551

ตารางที่ 2.6 แสดงสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2551

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	344	285	82.85	4	1.40	1	0.35
2	262	212	80.92	3	1.42		0.47
3	265	183	69.06	4	2.19	4	2.19
4	543	381	70.17	7	1.84	21	5.51
5	360	285	79.17	3	1.05	5	1.75
6	383	285	74.41	9	3.16	5	1.75
7	271	212	78.23	6	2.83	3	1.42
8	130	104	80.00	4	3.85	3	2.88
9	204	154	75.49	6	3.90	4	2.60
10	619	447	72.21	5	1.12	15	3.36
11	116	98	84.48	3	3.06	0	0.00
12	455	373	81.98	27	7.24	0	0.00
13	382	293	76.70	7	2.36	4	1.37
ผลรวม	4,334	3,312	76.42	88	2.66	66	1.99

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งที่ 5 นี้ พบว่าในหมู่ที่ 7 หรือ เขตเลือกตั้งที่ 7 มีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งเท่ากัน อันเป็นเหตุให้ต้องมีการจับสลาก ซึ่งผลการจับสลากเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

3.5 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

อาชีพของประชากรในตำบลส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำสวน ทำนา เลี้ยงสัตว์ รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ฯ ล ฯ

หน่วยธุรกิจในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล

- ปิมน้ำมันและก๊าซ	3	แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม	5	แห่ง
- โรงสี	15	แห่ง

3.6 สภาพแวดล้อมทางสังคม จำนวนหมู่บ้าน มีทั้งหมดทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 6,303 คน แยกเป็นชาย 3,080 คน หญิง 3,223 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 58.36 คน/ ตารางกิโลเมตร โดยแยกเป็นรายหมู่บ้านดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนประชากรตำบลแม่กรณ์ (ข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2547)

หมู่ที่ / บ้าน	ประชากร			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
หมู่ที่ 1 บ้านแม่กรณ์	270	284	554	200
หมู่ที่ 2 บ้านเวียงหวาย	160	171	331	129
หมู่ที่ 3 บ้านสวนดอก	260	294	554	299
หมู่ที่ 4 บ้านแม่สาด	480	548	1,028	344
หมู่ที่ 5 บ้านเมืองรวง	210	230	450	157
หมู่ที่ 6 บ้านปางมุ้ง	235	244	479	179
หมู่ที่ 7 บ้านฝั่งหมิ่น	161	189	350	127
หมู่ที่ 8 บ้านใหม่	72	98	170	68
หมู่ที่ 9 บ้านปางกอก	135	148	283	111
หมู่ที่ 10 บ้านปางริมกรณ์	430	466	896	340
หมู่ที่ 11 บ้านปางป่าอ้อ	70	85	155	86
หมู่ที่ 12 บ้านหนองเขี้ยว	290	305	595	154
หมู่ที่ 13 บ้านป่าสักทอง	210	248	458	159
รวม	2,983	3,320	6,303	2,353

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง (ขยายโอกาส)
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 13 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ 10 แห่ง
- โบสถ์ 3 แห่ง

สาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 2 แห่ง(บ้านฝั่งหมิ่นและบ้านปางริมกรณ์)
- สถานพยาบาลเอกชน 3 แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 98

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- หน่วยบริการประชาชนหนองหม้อ 1 แห่ง
- รับผิดชอบเขตตำบลแม่กรณ์และเขตตำบลป่าอ้อคอนชัย

การรวมกลุ่มของประชาชน**แยกประเภทกลุ่ม**

- กลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม
 - กลุ่มทำไม้กวาดและตัดเย็บเสื้อผ้า หมู่ที่ 9 และ หมู่ที่ 13
 - กลุ่มอาชีพแปรรูปและถนอมอาหาร หมู่ที่ 10, 8, 3 และหมู่ที่ 7
 - กลุ่มอาชีพของที่ระลึก และของชำร่วยจากไม้มะขาม หมู่ที่ 10
 - กลุ่มออมทรัพย์ 13 กลุ่ม
 - กลุ่มอื่นๆ 4 กลุ่ม
 - กลุ่มร้านค้าชุมชน หมู่ที่ 5, 4 และ หมู่ที่ 7
 - กลุ่มเกษตรกร หมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 2
 - กลุ่มธนาคารข้าว หมู่ที่ 2 และ หมู่ที่ 8
 - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 13

มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น รวม 1,000 คน
- กลุ่ม อปพร.ประจำตำบล 2 รุ่น รวม 120 คน

3.7 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์**อาณาเขตติดต่อ**

- ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลคอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
- ทิศใต้ ติดกับ ตำบลโป่งแพร์ ตำบลป่าก่อคำ ตำบลบัวสลิ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย
- ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลป่าอ้อคอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
- ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ที่ตั้ง

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ ตั้งอยู่ที่ บ้านฝั่งหมิ่น หมู่ 7 ต.แม่กรณ์ อ.เมือง จ.เชียงราย อยู่ติดกับสถานีอนามัยประจำตำบลแม่กรณ์ และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง เชียงรายไปทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ถนนสายเด่นห้า – ดงมะคะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 108.45 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 67,778.88 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับพื้นที่ราบระหว่างภูเขาและพื้นที่อยู่ติดกับเขตป่าสงวน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ เช่น ลำน้ำกรณ์ ลำห้วยข่าดี ลำห้วยปู้ไ้ ลำห้วยหัวทุ่ง ลำห้วยฝักแปม ลำห้วยโป่ง ลำห้วยม่อนโค้ง ลำห้วยต้นฝิ่ง ลำห้วยเหนือ ลำห้วยสันมะนะ ลำห้วยแม่ซ้าย ลำห้วยแม่สาด ลำห้วยหก ลำห้วยเฮี้ย ลำห้วยตาด ลำห้วยบ้านห่าง ลำห้วยแม่ตึก ลำน้ำแม่สาด ลำห้วยถ้ำ ลำห้วยสาบสร้อย ลำห้วยแม่สาดน้อย ลักษณะภูมิอากาศ มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน จะมีอุณหภูมิ อยู่ระหว่าง 32 – 36 องศาเซลเซียส ฤดูหนาว จะมีอุณหภูมิ อยู่ระหว่าง 12 – 34 องศาเซลเซียส ฤดูฝน จะมีอุณหภูมิ อยู่ระหว่าง 25 – 36 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝน ประมาณ 290 มิลลิเมตร

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงและที่ราบระหว่างหุบเขา

- ป่าไม้ อยู่ทางทิศตะวันตก ของตำบล ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำแม่ลาวฝั่งซ้าย และป่าแม่กกฝั่งขวาในพื้นที่ทั้งหมดของหมู่ที่ 11 และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 ตำบลแม่กรณ์

- มีเขตนวนอุทยานเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ น้ำตกขุนกรณ์ ซึ่งเป็นน้ำตกที่สูงที่สุดของจังหวัดเชียงราย มีความสูง ถึง 70 เมตร เป็นตำบลที่มีต้นน้ำลำธารหลายสาย

- บ่อน้ำทิพย์ (หรือบ่อน้ำแก้ว) เป็นตาน้ำธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนภูเขา ซึ่งถือเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ในอนาคตมีแผนพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านปางมุ้ง หมู่ 6

จุดเด่นของพื้นที่

พื้นที่ตำบลแม่กรณ์ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและติดเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและมีแหล่งน้ำสร้างขึ้นที่สามารถที่จะนำมาใช้ในการเกษตรได้ตลอดทั้งปี และยังมีเขตนวนอุทยาน คือ น้ำตกขุนกรณ์ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังมิได้รับการพัฒนาให้เป็นที่รู้จักอีกจำนวนมาก

โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมตามหมู่บ้านชนเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตติดต่อกับตำบลห้วยชมภูและตำบลอื่นๆ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

ภาชกร ศรีภูมิพฤษ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ อายุ การศึกษา รายได้ ความสนใจข่าวสารทางการเมืองและการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

จิรวุฒิ อนุสรณ์นรการ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกลึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่มีความเหมือนกันในการศึกษาคือ ปัจจัยอายุ คือประชาชนที่มีอายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พิศณุ วิทยาภรณ์ (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล จากผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และขนาดจำนวนประชากร ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล

อสิตรารัตตะมณี (2540: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ อายุ ประเภทของการเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประโยชน์ที่ได้รับนอกเหนือจากเงินเดือน การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารด้านการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อดุลย์ คันทะเรศน์ (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเมืองในกระบวนการจัดทำงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่พิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ โดยไม่ได้ยึดแผนพัฒนาตำบล และโครงการที่จำเป็นเร่งด่วน แต่การจัดสรรขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมือง อำนาจ อิทธิพลและระบบอุปถัมภ์ จึงสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ใช่แผนพัฒนาตำบลเป็นเกณฑ์ในการจัดทำงบประมาณ บทบาทในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ ตกอยู่ในกลุ่มของบรรดาผู้มีอำนาจและอิทธิพลในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะประธานกรรมการบริหาร ความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น การเป็นเครือญาติพี่น้อง เพื่อน คนรู้จักใกล้ชิด การสนับสนุนทางการเมืองหรือทางการเงิน ให้ผู้มีอำนาจจัดสรร ซึ่งเป็นลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันในรูปแบบของผู้ให้การอุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในระดับหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่า การจัดสรรงบประมาณมีแนวโน้มอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์

สรวยสุดา พูลเจริญ (2542: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย โดยศึกษากรณีคนตาบอด พบว่าคนตาบอดที่เป็นสมาชิกของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ อายุ ระดับรายได้ อาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคมและความสนใจรับข่าวสารด้านการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรสไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการเมืองการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาเป็นด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น ๆ โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้น จะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทน คือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมใน

ฐานะสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วมมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วมได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ และยังเป็น การควบคุมการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับสาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วม นั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ได้มีความพยายามที่จะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบตามกระบวนการ ตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี และการนำเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะก่อนจะมีการประกาศใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยัง ไม่มีความเข้าใจในเรื่องของระเบียบเท่าที่ควร ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2545 ในระดับน้อย ทำให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่ค่อยจะให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น และการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม

ปรีวัตร สิงห์แก้ว (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: ศึกษากรณี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ ขณะที่ศึกษาและชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรุณี พัฒนผลสุขุม (2547: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง ได้แก่การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การรับข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่พลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่พลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ส่วนเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางการเมือง

สุวิทย์ จันแข่ง (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้เผือก อำเภอคำม่วนมขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรง ของประชาชนในตำบลจรเข้เผือก อำเภอคำม่วนมขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบคือการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทุกระดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ความสนใจเรื่องการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยในการโฆษณาหาเสียงเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง โดยพิจารณาารวมทุกด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าการศึกษา รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง และการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่เพศ อายุ การเป็นและการไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

กัญญิกานต์ ยศปัญญา (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง: ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เพศ การศึกษา รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุทธิลักษณ์ ยืนยงคํานาน (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนหมู่ที่ 5 ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ ความตื่นตัวและความตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งไม่เคยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์และรับฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เคยเสนอปัญหาและความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และขาดการรับรู้ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลเองไม่เคยมีหนังสือแจ้งเชิญผู้นำชุมชนและแกนนำในแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมอย่างเป็นทางการ แนวทางและวิธีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนคือ การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึง และการเชิญผู้นำชุมชนและแกนนำในแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมประชุม การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน 3 วิธีการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลทำหนังสือเชิญผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนทุกหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนทุกหมู่บ้านได้เสนอปัญหาและความต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบ และประชาชนทุกคนได้รับทราบข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และนับว่าเป็นมิติใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เปิดโอกาสให้ประชาธิปไตยในระดับชุมชนได้เกิดขึ้นและเป็นไปอย่างยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง ผลจากการพัฒนาทำให้ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนในแต่ละหมู่บ้านได้เข้าร่วมประชุม เสนอปัญหาและความต้องการที่จำเป็นเร่งด่วน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง อีกทั้งบุคลากรทุกฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนได้ในระดับที่น่าพอใจแล้วยังก่อให้เกิดการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง สามารถถ่ายโยงประสบการณ์นี้ไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆ และไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงได้ต่อไป

วีรพัชร พุดทอง (2549: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่าประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยที่เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนปัจจัยด้านอายุและอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุภา นุทธยภัย (2549: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มสตรี: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสตรีอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหา อุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในเขตตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970) คือ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รวมจำนวน 4,391 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 354 คน (4,500 : 354)

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แบ่งประชากรในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 4,391 คนเป็นกลุ่มตามหมู่บ้าน (Cluster sampling) จำนวน 13 หมู่บ้านและสุ่มอย่างง่าย (Simple random samplings) ตามจำนวนสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้านตามบัญชีรายชื่อ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 354 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	สัดส่วนของ กลุ่มตัวอย่าง
1	แม่กรณ์	423	34
2	เวียงห้วย	269	22
3	สวนดอก	254	20
4	แม่สาด	595	48
5	เมืองรวง	358	29
6	ปางมั่ง	383	31
7	ฝั่งหมิ่น	268	22
8	ใหม่	136	11
9	ปางกอก	227	18
10	ปางริมกรณ์	627	51
11	ปางป่าอ้อ	107	8
12	หนองเขียว	366	29
13	ป่าสักทอง	378	31
รวม		4,391	354

การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจาก 3 ฝ่าย ประกอบด้วย

1. ฝ่ายประชาชน สัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากประธานประชาคมตำบล หมู่ที่ 1, 4, 6, 7 และหมู่ที่ 10
2. ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง สัมภาษณ์ กำนันตำบลแม่กรณ์ หมู่ที่ 5 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1, 4, 7 และหมู่ที่ 10
3. ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล สัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดและทฤษฎี ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนวิธีการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดขอบเขตในส่วนเนื้อหาของคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. สร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ทำการแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ เพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

4. นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) ที่ตำบลสันมะค่า อำเภอบ้านไค้ จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ชุด ต่อจากนั้น คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Alpha - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.94

5. จากขั้นตอนต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม ทำให้ได้แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

5.1 แบบสอบถามลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบไปด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 22 ข้อ ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยสอบถามถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 14 ข้อ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักของ Likert Scales โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนประจำระดับแต่ละระดับ และเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

น้ำหนักคะแนนของความคิดเห็นแต่ละระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	5
มาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	4
ปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	3
น้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	2
น้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	1

เกณฑ์ในการแปลผล สำหรับคะแนนเฉลี่ยที่ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	ระดับต่ำมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	ระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	ระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	ระดับสูงมาก

5.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งสัมภาษณ์รายบุคคล คำถามของแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการเก็บข้อมูลโดยตรงจากพื้นที่โดยผู้วิจัย จากการใช้แบบสอบถาม (questionnaire) ถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน ในเดือนธันวาคม 2550

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หนังสือวิชาการ บทความวิชาการ รายงานการวิจัย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับตำบล ข้อบัญญัติ หนังสือต่าง ๆ เอกสารของทางราชการ ตลอดจนการค้นคว้าจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จากประชาชน ผู้นำชุมชนที่อยู่ในฝ่ายปกครอง และตัวแทนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์

4.1.2. นำแบบสอบถามมาลงรหัสหมายเลขประจำฉบับ และนำมาลงรหัสตารางรหัส (Code Sheet)

4.1.3 นำข้อมูลที่ได้จากตารางรหัส มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.1.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย

1) การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage) ข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2) วิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง

ใช้สถิติทดสอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้วยสถิติค่าที (t-test) และ Oneway ANOVA ที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายคือ ตัวแทนของประชาชน ผู้นำชุมชนที่อยู่ในฝ่ายปกครอง และตัวแทนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และนำมาจัดหมวดหมู่ในประเด็นดังต่อไปนี้

4.2.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล 6 ประเด็น ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการรับรู้ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

4.2.2 ปัญหาและอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับ
องค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนของประชาชน ผู้นำชุมชนที่อยู่ในฝ่ายปกครอง และตัวแทนจาก
องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สำหรับผลการวิจัย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล แม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล แม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=354)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	184	51.98
หญิง	170	48.02
รวม	354	100.00
2. อายุ (ปี)		
18 – 25	37	10.45
26 – 35	88	24.87
36 – 45	94	26.55
46 – 55	81	22.88
56 – 65	46	12.99
65 ปี ขึ้นไป	8	2.26
รวม	354	100.00
3. อาชีพ		
รับจ้าง	119	33.62
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	75	21.19
เกษตรกรกรรม	104	29.37
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	32	9.04
อื่น ๆ (ว่างงาน)	24	6.78
รวม	354	100.00
4. รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000	65	18.36
3,001 – 5,000	160	45.20
5,001 – 8,000	88	24.86
8,001 – 10,000	24	6.78
ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	17	4.80
รวม	354	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=354)	ร้อยละ
5. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	29	8.19
ประถมศึกษา	127	35.88
มัธยมศึกษาตอนต้น	81	22.88
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	52	14.69
อนุปริญญา / ปวส.	30	8.47
ปริญญาตรีขึ้นไป	35	9.89
รวม	354	100.00
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านหรือในตำบล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กลุ่มออมทรัพย์	192	54.24
คณะกรรมการหมู่บ้าน	65	18.36
กลุ่ม อสม.	52	14.69
กลุ่มพัฒนาสตรี	75	21.19
กลุ่มทางการเมือง (นักการเมืองท้องถิ่น)	3	0.85
กลุ่มอาชีพ (ตัดเย็บเสื้อผ้า)	14	3.95
กลุ่มอื่น ๆ (กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์)	24	6.78
รวม	354	100.00
7. จำนวนการเป็นสมาชิกกลุ่มฯ		
สมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม	144	40.68
สมาชิกกลุ่ม 2 กลุ่ม	88	24.86
สมาชิกกลุ่ม 3 กลุ่ม	26	7.34
สมาชิกกลุ่ม 4 กลุ่ม	5	1.41
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	91	25.71
รวม	354	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.98 และ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 48.02

กลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 36 – 45 ปีมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.55 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.86 ส่วนอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.26

ด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 33.62 รองลงมาอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 29.38 กำลังศึกษา และ ไม่มีงานทำ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.78

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด มีรายได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมา มีรายได้ตั้งแต่ 5,001 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.86 ส่วนรายได้ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.80

ระดับการศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.88 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 22.88 ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.19

การเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ในหมู่บ้านหรือในตำบล คิดเป็นร้อยละ 54.24 รองลงมา เป็นกลุ่มสมาชิกกลุ่มพัฒนาสตรี คิดเป็นร้อยละ 21.19 และ ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างระบุว่า เป็นนักการเมืองท้องถิ่น มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.85

จำนวนการเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านหรือในตำบล จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.68 รองลงมา เป็นสมาชิกในหมู่บ้านหรือในตำบล 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.86 และเป็นสมาชิกในหมู่บ้านหรือในตำบล 4 กลุ่ม น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.41

ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายซึ่งได้ทำการศึกษาใน 6 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ การมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ตารางที่ 4.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ภาพรวม จำแนกรายด้าน

ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.29	1.05	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	3.26	1.06	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการรับรู้	2.85	0.96	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น	2.80	0.96	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	2.48	1.01	ต่ำ
6. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	2.33	1.40	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยรวม	2.84	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.97$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 2.33$)

ตารางที่ 4.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกรมีส่วนร่วมในการรับรู้ จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ อนามัย ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	39 (11.01)	51 (14.41)	172 (48.59)	63 (17.80)	29 (8.19)	3.02	1.05	ปานกลาง
2. การให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ของ องค์การ บริหารส่วนตำบล	22 (6.21)	66 (18.64)	173 (48.87)	70 (19.77)	23 (6.51)	2.98	0.95	ปานกลาง
3. การขอทราบข้อมูลข่าวสาร ของ องค์การบริหารส่วน ตำบลเพื่อการรับรู้	14 (3.95)	34 (9.60)	179 (50.56)	92 (25.99)	35 (9.90)	2.72	0.91	ปานกลาง
4. การขอทราบข้อมูลข่าวสาร ของ องค์การบริหารส่วน ตำบลเพื่อการค้นหาข้อมูล	9 (2.54)	43 (12.15)	166 (46.89)	89 (25.14)	47 (13.28)	2.66	0.94	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						2.85	.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการให้ ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ อนามัย ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.02$) รองลงมาคือ การให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.98$) และ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การขอทราบข้อมูลข่าวสารของ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการ ค้นหาข้อมูล ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็น การให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพอนามัย ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 172 คน คิดเป็นร้อยละ 48.59 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 17.80 เห็นด้วยในระดับ น้อย

ประเด็นการให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 173 คน คิดเป็นร้อยละ 48.87 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 19.77 เห็นด้วยในระดับ น้อย

ประเด็นการขอทราบข้อมูลข่าวสารของ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการรับรู้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 179 คน คิดเป็นร้อยละ 56.56 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 25.99 เห็นด้วยในระดับ น้อย

ประเด็นการขอทราบข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการค้นหาข้อมูล ประชาชนมีส่วนร่วม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 166 คน คิดเป็นร้อยละ 46.89 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 89 คนคิดเป็นร้อยละ 25.14 เห็นด้วยในระดับ น้อย

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ประชาชน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของ อบต. ในเรื่อง เช่น การประกาศชำระภาษี การพ่นเคมีหมอกควัน การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ งานประเพณี โดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านจะมาแจ้งให้ชาวบ้านทราบในการประชุมประจำเดือน หรือ การประกาศทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แจ้งให้ทราบ เช่น เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ ผู้พิการที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพ การประกาศบัญชีชำระภาษี การรับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สาด และอ่างเก็บน้ำห้วยบ้านท่า ซึ่ง อบต. ได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้นำ และ ให้ผู้นำ ไปชี้แจงประชาชนในการประชุมหมู่บ้าน ซึ่งการสร้างอ่างเก็บน้ำก็สำเร็จไปด้วยดี นอกจากนั้น ก็เป็นเรื่องทั่วไป เกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ในเรื่อง แผนพัฒนา 3 ปี ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อบัญญัติตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข งบประมาณฐานะการเงิน โดยได้จัดข้อมูลดังกล่าวไว้ให้ประชาชนสามารถเข้ามาขอคูได้ ส่วนการรับรู้ในเรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มักจะแจ้งให้ทราบโดยผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ โดยผ่านทางเสียงตามสาย หอกระจายข่าว หรือการแจ้งให้ทราบในที่ประชุมหมู่บ้าน ประจำเดือน และหากมีกรณีการสอบราคาจัดซื้อจัดจ้าง ช่องทางการแจ้งข้อมูลข่าวสาร คือ การปิดประกาศหน้าทำการ ๆ ที่ว่าการอำเภอ และ สำนักงานจังหวัด การเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และทางสถานีวิทยุ นอกจากนั้นข่าวสารที่ส่งไปยังประชาชนโดยผ่านไปยังผู้ใหญ่บ้าน เพื่อประกาศเสียงตามสายก็เป็นข่าวสารต่าง ๆ เช่น การรับสมัครพนักงานจ้าง การเตือนภัยแล้ง ภัยหนาว อุทกภัย วาตภัย เป็นต้น ส่วนข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ โดยการเข้ามาสอบถามเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ การสอบถามผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ข้อมูลด้านการจัดสวัสดิการสังคม เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมจัดทำข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล	50 (14.12)	95 (26.84)	159 (44.92)	43 (12.15)	7 (1.97)	3.39	.94	ปานกลาง
2. การแสดงความคิดเห็น ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุม หรือเวทีการประชุมประชาคม หมู่บ้าน หรือประชาคมตำบล	26 (7.34)	27 (7.63)	144 (40.68)	123 (34.75)	34 (9.60)	2.68	1.00	ปานกลาง
3. การแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	13 (3.67)	35 (9.89)	129 (36.44)	124 (35.03)	53 (14.97)	2.56	.98	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
4. การนำความคิดเห็นจาก ประชาชนตลอดจนผู้ร่วมเวที ประชุม ไปใช้ในการดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์ของการ ประชุมนั้น	13 (3.67)	43 (12.15)	99 (27.97)	173 (48.87)	26 (7.34)	2.56	.93	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						2.80	.96	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมจัดทำข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาคือการแสดงความคิดเห็น ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุม หรือเวทีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน หรือประชาคม ($\bar{X} = 2.68$) การแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.56$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการนำความคิดเห็นจากประชาชนตลอดจนผู้ร่วมเวทีประชุมไปใช้ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการประชุมประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมจัดทำข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 26.84 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นการแสดงความคิดเห็น ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุม หรือเวทีการประชุมประชาคม หมู่บ้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.68 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 123 คนคิดเป็นร้อยละ 34.75 เห็นด้วยในระดับน้อย

ประเด็นการแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 124 คนคิดเป็นร้อยละ 35.03 เห็นด้วยในระดับน้อย

ประเด็นการนำความคิดเห็นจากประชาชนตลอดจนผู้ร่วมเวทีประชุม ไปใช้ในการดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์ของการประชุมนั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 173 คน คิดเป็นร้อยละ 48.87 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมาอีกจำนวน 99 คนคิดเป็นร้อยละ 27.97 เห็นด้วยในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น ดังนี้

ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่แล้ว ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นมักออกมาในรูปของการประชุมในเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนา โดยมีเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลมาดำเนินการประชุมในหมู่บ้านเพื่อระดมความคิดเห็นจากชาวบ้าน นอกจากนั้น มีการสอบถามความคิดเห็นในที่ประชุมในการเลือกโครงการพัฒนา เพื่อบรรจุในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการเชิญตัวแทนให้เข้าร่วมในการประชุมระดับตำบล คือ การเชิญเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งมีการประชุมทุกปี

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำโครงการเพื่อบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำโครงการตามแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น กรณีโครงการการรื้อบ้าน ที่ให้แต่ละหมู่บ้านมีการรื้อหมู่บ้าน ที่คอยดูแลความสะอาดของถนนหนทาง ที่สาธารณะ อุปกรณ์กีฬาที่หมู่บ้านได้รับ โดย องค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ทำความสะอาดต่างๆ เช่น เครื่องตัดหญ้า มีด ล้อเข็น ฯลฯ และให้หมู่บ้านร่วมกันสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่การรื้อบ้าน และสนับสนุนค่าตอบแทนเป็นข้าวเปลือก 1 ถัง/หลัง/ปี องค์การบริหารส่วนตำบลให้ค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน จำนวน 6,000 บาท/ปี นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องการทำงานโดยทั่วไปที่ต้องร่วมกันคิดและเสนอความเห็นต่อที่ประชุม เช่น การจัดงานประเพณี การจัดงานราชพิธี

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะผ่านการประชุมในระดับต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ซึ่งต้องปรับปรุงทุกปี จะมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกหมู่บ้านมาบรรจุในแผนพัฒนา แล้วจึงนำเสนอคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งประกอบด้วยทุก

ภาคส่วน หมายรวมถึงประชาคมซึ่งเป็นตัวแทนชาวบ้านด้วย ในที่ประชุม ทุกส่วนสามารถเสนอแนะเพื่อทำการปรับและแก้ไขได้ ในการประชุมเพื่อจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ ซึ่งข้อบัญญัตินี้เสนอโดยผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องไปรับทราบข้อมูลความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งอาจไปรับทราบปัญหาโดยตรง หรือผ่านทางผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือตัวประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน และต้องให้โครงการที่จะบรรจุในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ไปผ่านที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ที่กล่าวมาทั้งหมด หมายความว่าทุกกระบวนการต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นั่นเอง

ตารางที่ 4.5 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การเสนอความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอต่อที่ประชุมสภา และให้เป็นมติที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	34 (9.60)	25 (7.06)	144 (40.68)	88 (24.86)	63 (17.80)	2.66	1.14	ปานกลาง
2. การเข้าร่วมเสนอความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	6 (1.69)	50 (14.12)	88 (24.86)	159 (44.92)	51 (14.41)	2.44	0.96	ต่ำ
3. การร่วมเสนอแนะในการจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	13 (3.67)	22 (6.21)	92 (25.99)	171 (48.31)	56 (15.82)	2.34	0.94	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยรวม						2.48	1.01	ต่ำ

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการเสนอความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอต่อที่ประชุมสภา และให้เป็นมติที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.66$) รองลงมาคือการเข้า

ร่วมเสนอความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.44$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการร่วมเสนอแนะในการจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.34$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการเสนอความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอต่อที่ประชุมสภา และให้เป็นมติที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.68 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 88 คนคิดเป็นร้อยละ 24.86 เห็นด้วยในระดับน้อย

ประเด็นการเข้าร่วมเสนอความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.92 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมาอีกจำนวน 88 คนคิดเป็นร้อยละ 24.86 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นการร่วมเสนอแนะในการจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 171 คน คิดเป็นร้อยละ 48.31 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมาอีกจำนวน 92 คนคิดเป็นร้อยละ 25.99 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ดังนี้

ประธานประชาคมหมู่บ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมา ประชาชน ไม่เคยมีการเสนอข้อบัญญัติในเรื่องใด และมีการเสนอโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน โดยผ่านที่ประชุมในระดับ หมู่บ้าน ที่ประชุมในระดับตำบล

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำโครงการเพื่อบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำโครงการตามแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น กรณีโครงการถาวร โรงบ้าน ที่ให้แต่ละหมู่บ้านมีการ โรงหมู่บ้าน ที่คอยดูแลความสะอาดของถนนหนทาง ที่สาธารณะ อุปกรณ์กีฬาที่หมู่บ้านได้รับ โดย อบต. สนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ทำความสะอาดต่าง ๆ เช่น เครื่องตัดหญ้า มีด ถังเข็น ฯลฯ และให้หมู่บ้านร่วมกันสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่การโรงบ้าน และสนับสนุนค่าตอบแทนเป็น ข้าวเปลือก 1 ถัง/หลัง/ปี องค์การบริหารส่วนตำบลให้ค่าตอบแทน 6,000 บาท/ปี นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องการทำงานโดยทั่วไปที่ต้องร่วมกันคิดและเสนอความเห็นต่อที่ประชุม เช่น การจัดงานประเพณี การจัดงานราชพิธี

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมา ประชาชน ไม่เคยมีการเสนอข้อบัญญัติในเรื่องใด และมีการเสนอโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน โดยผ่านที่ประชุมในระดับ หมู่บ้าน ที่ประชุมในระดับตำบล ที่มีการริเริ่มยกตัวอย่าง เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น กลุ่มทำขนมจีน กลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มตัดเย็บที่นอน เสื้อผ้า เป็นต้น

ตารางที่ 4.6 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ
จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิก สภาท้องถิ่น	169 (47.74)	94 (26.55)	64 (18.08)	24 (6.78)	3 (0.85)	4.13	1.00	สูง
2. การแสดงความคิดเห็นเพื่อ พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของ โครงการตามกระบวนการ ประชาคมในระดับหมู่บ้าน และ ตำบล	34 (9.60)	85 (24.01)	150 (42.38)	57 (16.10)	28 (7.91)	3.11	1.05	ปาน กลาง
3. การใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณี มีการออกเสียง ในการ ประชุมและพิจารณาโครงการ ต่าง ๆ	17 (4.80)	130 (36.72)	104 (29.38)	60 (16.95)	43 (12.15)	3.05	1.10	ปาน กลาง
4. การใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณี มีการออกเสียง ในการประชุม การจัดทำแผนพัฒนา อบต.	13 (3.67)	83 (23.45)	121 (34.18)	78 (22.03)	59 (16.67)	2.75	1.10	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.26	1.06	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่
กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง

($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือการแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของโครงการตามกระบวนการประชาคมในระดับหมู่บ้าน และตำบล ($\bar{X} = 3.11$) การใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมและพิจารณาโครงการต่างๆ ($\bar{X} = 3.05$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.75$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 169 คน คิดเป็นร้อยละ 47.74 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด รองลงมาอีกจำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 26.55 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นการแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของโครงการตามกระบวนการประชาคมในระดับหมู่บ้าน และตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 150 คน คิดเป็นร้อยละ 42.38 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 85 คนคิดเป็นร้อยละ 24.01 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นการใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมและพิจารณาโครงการต่างๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 130 คน คิดเป็นร้อยละ 36.72 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาอีกจำนวน 104 คนคิดเป็นร้อยละ 29.38 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นการใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 121 คน คิดเป็นร้อยละ 34.18 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 83 คนคิดเป็นร้อยละ 23.45 เห็นด้วยในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ดังนี้

ประธานประชาคมหมู่บ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมาประชาชน ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น และในการเข้าร่วมประชุมไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ได้เสนอข้อคิดเห็นต่อที่ประชุม แต่ประชาชนส่วนใหญ่มักเงียบไม่เสนอความคิดเห็น

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมา ประชาชน ไม่เคยมีการเสนอข้อบัญญัติในเรื่องใด และมีการเสนอโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน โดยผ่านที่ประชุมในระดับ หมู่บ้าน ที่ประชุมในระดับตำบล

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หลายงานต้องอาศัยการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจจากประชาชน โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เช่น น้ำท่วม ซึ่งท่วมเป็นประจำทุกปี จะแก้ไขอย่างไร ต้องให้ประชาชนร่วมคิด คิดแล้วได้แนวทางแก้ไขแล้ว ประชาชนหรือหมู่บ้านเห็นชอบหรือไม่ ถ้าเห็นชอบจึงดำเนินการ โครงการของหมู่บ้านซึ่งเสนอมามากหลายโครงการแต่งบประมาณมีไม่เพียงพอ ทางหมู่บ้านต้องลำดับความสำคัญ และตัดสินใจร่วมกันว่าจะทำโครงการใดก่อน เมื่อโครงการผ่านมาเข้าสู่การพิจารณาในระดับตำบล ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ และมีการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน นอกจากนี้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ

ตารางที่ 4.7 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ	70 (19.77)	91 (25.71)	157 (44.35)	20 (5.65)	16 (4.52)	3.51	1.02	สูง
2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาและ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	62 (17.51)	106 (29.94)	140 (39.55)	35 (9.89)	11 (3.11)	3.49	0.99	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการกำหนดกฎระเบียบ ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	29 (8.19)	76 (21.48)	113 (31.92)	90 (25.42)	46 (12.99)	2.86	1.14	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.29	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่าลักษณะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ($\bar{X} = 3.49$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการมีส่วนร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลในการกำหนดกฎ ระเบียบ ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.86$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 157 คน คิดเป็นร้อยละ 44.35 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 91 คนคิดเป็นร้อยละ 25.71 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 140 คน คิดเป็นร้อยละ 39.55 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 106 คนคิดเป็นร้อยละ 29.94 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการกำหนดกฎ ระเบียบ ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 113 คน คิดเป็นร้อยละ 31.93 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 90 คนคิดเป็นร้อยละ 25.42 เห็นด้วยในระดับน้อย

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนี้

ประธานประชาคมหมู่บ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่าตำบลแม่กรณ์ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในนาม เครือข่ายป่าชุมชนขุนกรณ์ และที่ผ่านมาก็ได้มีกิจกรรม เช่น การบวชป่าชุมชนซึ่งในปี 2546 บวชป่าที่บ้านปางมุ้ง ปี 2547 บวชป่าที่บ้านปางกลาง ซึ่งเป็นบ้านบริวารของบ้านแม่สาด หมู่ที่ 4 และแต่ละหมู่บ้านก็มีการจัดตั้งกฎระเบียบป่าชุมชนขึ้น มีกิจกรรมอนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นเมืองในลำน้ำแม่กรณ์ ในหมู่ที่ 3, 5, 6, 7, 9, 10 ลำน้ำแม่สาดในหมู่ที่ 4 ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี มีปลามาอยู่ในเขตอนุรักษ์มากมาย

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมาทุกคนได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น และในการเข้าร่วมประชุมไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ได้เสนอข้อคิดเห็นในที่ประชุม

ในฐานะฝ่ายปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ

1) การอนุรักษ์ป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2544 ชาวบ้านจากหมู่บ้านต่าง ๆ ได้คิดว่าถึงเวลาแล้ว ที่จะต้องมีการจัดการป่าร่วมกัน เนื่องจากป่าไม้ เป็นจุดเริ่มต้นของทรัพยากรทั้งหมด เมื่อป่าไม้ดี ย่อมส่งผลถึงการมีน้ำที่อุดมสมบูรณ์ กลุ่มผู้นำจึงได้มีการนัดหมายเพื่อพูดคุยถึงแนวทางในการรักษาป่า ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และวางแผนที่จะทำกันอย่างจริงจัง ให้เห็นเป็นรูปธรรม จัดให้มีเวทีประชุมครั้งแรกที่บ้านฝั่งหมื่น ตำบลแม่กรณ์ ผลการประชุม มีมติว่า จะมีการร่วมกันจัดทำ ป่าชุมชน ขึ้น ใน 5 หมู่บ้าน โดยจัดทำกฎระเบียบการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน และทุกหมู่บ้านยอมรับกฎระเบียบ และปฏิบัติร่วมกัน ภายใต้ปรัชญา การเคารพธรรมชาติ และการใช้ป่าชุมชนอย่างรู้คุณค่า และหลักการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน และได้ตั้งชื่อกลุ่มว่า “เครือข่ายป่าชุมชนขุนกรณ์” มีการเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายป่าชุมชนขุนกรณ์ และได้เลือกประธาน ๑ คือ นายพิเนตร เชื้อเมืองพาน ซึ่งดำรงตำแหน่งมาจนปัจจุบัน มีการบวชป่าชุมชน ณ บ้านปางมุ้ง หมู่ที่ 6 ในปี 2546 และ บ้านปางกลาง บ้านบริวารของบ้านแม่สาด หมู่ที่ 4 ในปี 2547 และได้ขยายงานเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นเมืองในลำน้ำ ทั้งลำน้ำแม่กรณ์ และลำน้ำแม่สาด ซึ่งส่งผลให้จำนวนปลาในแม่น้ำมีมากขึ้น นอกเขตอนุรักษ์ ประชาชนสามารถจับมาบริโภคได้จำนวนมาก ขึ้น เพิ่มแหล่งอาหารให้กับชุมชนได้ ปัจจุบันทั้งป่าชุมชนและการอนุรักษ์พันธุ์ปลา เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2) การอนุรักษ์ฟื้นฟู วัฒนธรรมประเพณี มีประเพณีที่ทำอยู่ปกติก็คือวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ เช่นวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา ประเพณีขึ้นพระธาตุศรีจอมจันท์ ประเพณีสงกรานต์ นอกจากนั้น ก็ยังมีการจัดงานราชพิธี เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ วันปิยมหาราช เป็นต้น ส่วนประเพณีดั้งเดิม ได้ฟื้นขึ้นมา ในปี 2549 ได้มีการร่วมประชุม ระดมความคิดเห็นจากหลายฝ่ายจัดให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมให้คงอยู่ จึงได้มีการจัดให้มีประเพณี แห่งกะหลก ซึ่งกะหลกมีลักษณะคล้ายระฆัง แต่ทำจากไม้ เอาไว้เคาะหรือตี เพื่อส่งเสียงออกมาเป็นสัญญาณเรียกประชุม หรือ แจ้งเหตุร้าย ในสมัยก่อน ที่การสื่อสารยังเข้าไม่ถึงหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกับสภาวัฒนธรรม และชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้ร่วมกันจัดงานประเพณีแห่งกะหลก ระหว่างเดือน พฤษภาคม ของทุกปี

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่อง

5.1 การอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ในบางกิจกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดบทบาทเป็นเพียงผู้สนับสนุน และให้ชุมชนดำเนินการ เช่น งานประเพณีสำคัญทางศาสนา วันสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา หรืองานประเพณีขึ้นพระธาตุศรีจอมจันทร์ รวมถึงประเพณีทานสลากภัต ฝ่าป่า การเข้ากรรมรุกขมูล เป็นต้น กิจกรรมที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดและประชาชนเป็นผู้ร่วม คือ งานราชพิธี เช่นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันปิยะมหาราช กิจกรรมที่ทำร่วมกัน คือประเพณีแห่กะหลก ซึ่ง เริ่มดำเนินการในปี 2549 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในโครงการ “ช่วงอุ้ยสอนหลาน”

5.2 การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพของทรัพยากรที่เสื่อมโทรมลง ตำบลแม่กรณ์ ประมาณปี 2542 ประสบปัญหาในเรื่อง ความเสื่อมโทรมของป่าไม้ น้ำแม่กรณ์มีปริมาณน้ำลดลง ปริมาณขยะในลำน้ำเพิ่มขึ้น มีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรกรรม ปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดได้ก่อให้เกิดมีกลุ่มประชาชนได้ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ “เครือข่ายป่าชุมชนขุนกรณ์” ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ บริหารจัดการป่าไม้ และยังได้ขยายงานไปถึงการอนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นเมืองในลำน้ำ ซึ่งเป็นกุศโลบายในการฟื้นฟู รักษาลำน้ำให้อุดมสมบูรณ์ ในการดำเนินการดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้การสนับสนุน งบประมาณเพื่อไปดำเนินการ เช่น การจัดทำป้ายแนวเขตป่าชุมชน การเพิ่มศักยภาพแก่งน้ำ การจัดซื้ออาหารปลา การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณที่เลี้ยงปลา การจัดกิจกรรม เช่น บวชป่าชุมชน การปลูกป่า การสืบชะตาลำน้ำ

ตารางที่ 4.8 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จำแนกราย ประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การเข้าร่วมในการตรวจสอบ สังเกตการ เมื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบลดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านท่าน แม้จะไม่ได้ ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัด จ้าง	8 (2.26)	59 (16.67)	105 (29.66)	109 (30.79)	73 (20.62)	2.49	1.07	ต่ำ
2. การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ จัดจ้างขององค์การบริหารส่วน ตำบลในการดำเนินโครงการ ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	2 (0.56)	69 (19.50)	68 (19.21)	113 (31.92)	102 (28.81)	2.31	1.10	ต่ำ
3. การร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่าตรงกับความต้องการและ ความต้องการของประชาชน จริงหรือไม่	7 (1.99)	54 (15.25)	62 (17.51)	149 (42.09)	82 (23.16)	2.31	1.05	ต่ำ
4. การร่วมตรวจสอบการจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ว่ามีการใช้จ่ายเงินไป ทำอะไรบ้าง	-	45 (12.71)	83 (23.45)	131 (37.01)	95 (26.83)	2.22	0.98	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยรวม						2.33	1.40	ต่ำ

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่
กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ
($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการเข้าร่วมในการ
ตรวจสอบ สังกัดการ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านท่าน แม้จะ
ไม่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

($\bar{X} = 2.49$) รองลงมาคือการร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
การดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านและการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วน
ตำบลว่าตรงกับความต้องการและความต้องการของประชาชน หรือไม่ ($\bar{X} = 2.31$) และประเด็นที่

มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการร่วมตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการเข้าร่วมในการตรวจสอบ สังเกตการ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านท่าน แม้จะไม่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.79 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมาอีกจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.66 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นการร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 113 คน คิดเป็นร้อยละ 31.92 เห็นด้วยในระดับน้อยรองลงมาอีกจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 21.81 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าตรงกับความต้องการและความต้องการของประชาชนจริงหรือไม่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 149 คน คิดเป็นร้อยละ 42.09 เห็นด้วยในระดับน้อยรองลงมาอีกจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 23.16 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นการร่วมตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่ามีการใช้จ่ายเงินไปทำอะไรบ้างพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01 เห็นด้วยในระดับน้อยรองลงมาอีกจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

จากการสัมภาษณ์ ตัวประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ดังนี้

ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีการตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้เข้าร่วมการตรวจสอบการทำงานก็ไม่มี

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมตรวจสอบ องค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนของฝ่ายปกครอง ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการดำเนินการโครงการ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ประปา หรืออื่น ๆ ไปตรวจสอบว่า การก่อสร้างเป็นไปตามแบบแปลนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ วัสดุก่อสร้างถูกต้องหรือไม่ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ไม่ได้ตรวจสอบ แต่ทุกปีจะมีการส่งงบแสดงฐานะการเงินให้ทราบและปิดประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมาในปี 2548 องค์การบริหารส่วนตำบลเคยถูกตรวจสอบโดยประชาชนอย่างเป็นทางการโดยผู้ร้องเรียนการทำงาน และทำเป็นหนังสือไปยังนายอำเภอเมืองเชียงราย ว่าการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 155 เมตร หนา 0.15 เมตร ก่อสร้าง ณ บ้านปางริมกรณ์ หมู่ที่ 10 ไม่เป็นไปตามแบบแปลนที่กำหนด ซึ่งอำเภอเมืองเชียงราย ได้แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลชี้แจงข้อเท็จจริง ผลการตรวจสอบเป็นไปตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลชี้แจง ผู้ร้องเรียนได้รับการชี้แจง จึงเข้าใจและพอใจ หลังจากนั้นไม่ปรากฏเรื่องร้องเรียน และพบว่า เมื่อประชาชนมีข้อสงสัยจะมาสอบถามเจ้าหน้าที่ เช่น โครงการก่อสร้างประชาชนจะเข้ามาสอบถามว่า ใครเป็นผู้รับจ้าง ระยะเวลากำหนดกี่วัน สิ้นสุดวันใด แบบแปลนเป็นอย่างไร หรือบางครั้งก็สอบถามผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้าน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คือ คณะกรรมการเปิดซอง คณะกรรมการตรวจรับงานซื้อ/จ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผู้วิจัย ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยแยกปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 2 ประเด็น คือ ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน และปัญหาที่เกิดจากองค์การบริหารส่วนตำบล ผลปรากฏดังตารางที่ 15 ถึงตารางที่ 17 ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน	3.30	.93	ปานกลาง
2. ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน อบต.	2.66	1.03	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.98	.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมพบปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากฝ่ายประชาชน ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.66$)

ตารางที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัญหาที่เกิดจากฝ่าย
ประชาชน จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่ง ความคิดเห็นตามเวทีประชุม ประชาคมต่าง ๆ ที่องค์การ บริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	46 (12.99)	96 (27.12)	180 (50.85)	30 (8.48)	2 (0.56)	3.44	.84	ปาน กลาง
2. ประชาชนขาดความรู้ ทำให้ไม่ สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ แก่องค์การบริหารส่วน ตำบล	30 (0.47)	142 (40.11)	123 (34.75)	56 (15.82)	3 (0.85)	3.40	.88	ปาน กลาง
3. ประชาชนขาดความรู้ ความ เข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของคนที่ถูกกฎหมายบัญญัติไว้ใน เรื่องของการมีส่วนร่วม	47 (13.27)	103 (29.10)	146 (41.24)	55 (15.54)	2 (0.85)	3.38	.93	ปาน กลาง
4. ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมใน การคิดและตัดสินใจในการ ดำเนินงานต่าง ๆ กับองค์การ บริหารส่วนตำบล เช่นการ ประชุมโครงการที่ส่งผลกระทบ ต่อประชาชน	26 (7.34)	130 (36.72)	134 (37.85)	58 (16.39)	6 (1.69)	3.32	.89	ปาน กลาง
5. ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมใน การตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการ ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	42 (11.86)	75 (21.19)	159 (44.92)	44 (12.43)	34 (9.60)	3.13	1.09	ปาน กลาง
6. ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน กับ องค์การ บริหารส่วนตำบล	29 (8.19)	75 (21.19)	180 (50.85)	47 (13.27)	23 (6.50)	3.11	.96	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.30	.93	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน โดยภาพรวมพบปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นตามเวทีประชุมประชาคมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมาคือประชาชนขาดความรู้ ทำให้ไม่สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.40$) ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพของตนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.38$) และประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นตามเวทีประชุมประชาคมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 180 คน คิดเป็นร้อยละ 50.85 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 27.12 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นประชาชนขาดความรู้ ทำให้ไม่สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 142 คน คิดเป็นร้อยละ 40.11 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาอีกจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 34.75 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของตนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 146 คน คิดเป็นร้อยละ 41.24 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่นการประชุมโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 134 คน คิดเป็นร้อยละ 37.85 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 36.72 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กับ องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 180 คน คิดเป็นร้อยละ 50.85 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.19 เห็นด้วยในระดับมาก

ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัญหาที่เกิดจาก
หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกรายข้อ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. การไม่ได้ชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับการให้ ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบก่อนการ ทำประชามติเพื่อขอมติที่ประชุม ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำ แผนพัฒนา การดำเนินการตาม โครงการต่าง ๆ ฯลฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	27 (7.63)	44 (12.43)	171 (48.31)	75 (21.18)	37 (10.45)	3.14	1.02	ปาน กลาง
2. ในกรณีที่กฎหมายกำหนด ระเบียบกฎเกณฑ์ในการมีส่วน ร่วมไว้แล้ว และ องค์การบริหาร ส่วนตำบล ปฏิบัติตามเงื่อนไข และขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ของกฎหมาย เพียงเพราะ ต้องการให้ครบองค์ประกอบ เท่านั้น มิได้ให้ความสำคัญต่อ ผลที่ได้จากกระบวนการแต่ อย่างใด	27 (7.63)	72 (20.33)	184 (51.98)	51 (14.41)	20 (5.65)	3.10	0.93	ปาน กลาง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาด ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตาม กฎหมายอย่างแท้จริง	31 (8.76)	83 (23.45)	149 (42.09)	62 (17.51)	29 (8.19)	3.07	1.04	ปาน กลาง
4. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมใน การตรวจสอบการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล	31 (8.76)	77 (21.75)	148 (41.81)	65 (18.36)	33 (9.32)	3.02	1.06	ปาน กลาง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการ จัดเวทีประชาคมที่เปิดให้ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น	27 (7.63)	81 (22.87)	147 (41.53)	67 (18.93)	32 (9.04)	3.01	1.04	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
6. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ แผนพัฒนาข้อบัญญัติ	20 (5.66)	105 (29.65)	109 (30.79)	90 (25.42)	30 (8.47)	2.99	1.06	ปาน กลาง
7. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ กับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	18 (5.08)	102 (28.81)	114 (32.21)	87 (24.58)	33 (9.32)	2.96	1.05	ปาน กลาง
8. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล	15 (4.24)	105 (29.67)	114 (32.20)	90 (25.42)	30 (8.47)	2.96	1.03	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.03	1.03	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ทราบก่อนการทำประชามติเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.14$) รองลงมาคือในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ของกฎหมาย เพียงเพราะต้องการให้ครบองค์ประกอบเท่านั้น มิได้ให้ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการแต่อย่างใด ($\bar{X} = 3.10$) องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 3.07$) และประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชน เข้ามามี

ส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณา รายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นการไม่ได้ชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ทราบก่อนการทำประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ฯลฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 171 คน คิดเป็นร้อยละ 48.31 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ของกฎหมาย เพียงเพราะต้องการให้ครบองค์ประกอบเท่านั้น มิได้ให้ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการแต่อย่างใดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 184 คน คิดเป็นร้อยละ 51.98 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.33 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายอย่างแท้จริงพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 149 คน คิดเป็นร้อยละ 42.09 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 23.45 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 148 คน คิดเป็นร้อยละ 41.81 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการจัดเวทีประชาคมที่เปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 147 คน คิดเป็นร้อยละ 41.53 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.87 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็น องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.79 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.65 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจกับการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัญญัติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวน

มากที่สุด 114 คน คิดเป็นร้อยละ 32.21 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.81 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 114 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.67 เห็นด้วยในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ไว้ดังนี้

ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่ประชาชนทั่วไปมักให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนการเสนอโครงการ เสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ส่วนใหญ่จะเห็นว่า เป็นหน้าที่ของผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนชาวบ้านที่ทำหน้าที่เป็นประชาคมหมู่บ้าน ชาวบ้านเพียงแต่เสนอปัญหา ความเดือดร้อนให้ หลังจากนั้น เป็นหน้าที่ของผู้นำที่ต้องดำเนินการต่อ เพราะประชาชนต่างต้องมีหน้าที่ทำงานเลี้ยงชีพ และได้มองปัญหาอุปสรรคการเข้าไปมีส่วนร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลว่า ในการขอความคิดเห็น หรือ แม้แต่การจัดทำแผน การจัดทำโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ชี้แจงให้เข้าใจ ว่าทำไม ทำอย่างไร และผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร การตัดสินใจของชาวบ้าน บางครั้งก็เอาเสียงส่วนใหญ่ว่า เขาก็มือก็ยกตาม โดยที่ไม่เข้าใจ

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบมาจาก 2 ด้าน คือ

- 1) ด้านที่เกิดจากฝ่ายประชาชน ก็คือประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม จะเห็นได้จาก การเลือกตั้งตัวแทนไปทำหน้าที่ เช่นกรณีประชาคมหมู่บ้าน ชาวบ้านจะเกียจกัน จะไม่มีใครอาสาเป็นตัวแทน โดยมักจะมีข้ออ้างว่าไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ เป็นต้น
- 2) ด้านที่เกิดจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำความเข้าใจในเรื่อง ระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบก่อนที่จะดำเนินการในเรื่องใด ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำข้อบัญญัติ หรือการดำเนินการใด ๆ ก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในที่ผ่านมา ในโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลได้พาผู้นำ ออกไปศึกษาดูงานเรื่องขยะ มีการนำเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอความเห็นชอบในการก่อสร้าง แต่ไม่มีการประชุมชี้แจงในระดับหมู่บ้าน ไม่มีการทำประชาพิจารณ์

และการแสดงออกของประชาชนในขณะนั้น คือ การออกมาเขียนป้ายประท้วงติดตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อไม่ให้มีการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ และเมื่อเวลาผ่านไปเรื่องก็เงียบหายไป องค์การบริหารส่วนตำบล ก็ไม่ได้ให้ความกระจ่างแก่ราษฎรแต่อย่างใด องค์การบริหารส่วนตำบลควรชี้แจงที่มาของโครงการ หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ รวมทั้งผลดี ผลเสียหรือผลกระทบของโครงการดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากขึ้น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรใกล้ชิดกับประชาชนให้มากขึ้น เพื่อให้รู้ถึงปัญหา และนำมาเป็นแนวทางพัฒนาตำบลต่อไป

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่พบก็มาจาก 2 ด้าน คือ

1) ด้านที่เกิดจากฝ่ายประชาชน เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุม ประชาชนมักเข้าร่วมน้อย ซึ่งจากการสอบถามเหตุผลก็คือ ต้องไปประกอบอาชีพ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ กฎหมาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการขาดความสามัคคีระหว่างตัวบุคคล

2) ด้านที่เกิดจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล การชี้แจงข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ครอบคลุม ประชาชนไม่เข้าใจ วิธีการนำเสนอไม่น่าสนใจ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และไม่ให้ความสำคัญและสนับสนุน และกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการมีขั้นตอนล่าช้า ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้ทำการศึกษาใน 2 แนวทาง คือ แนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดจากฝ่ายประชาชน และแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 4.12 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชน	3.80	.92	สูง
2. แนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงาน อบต. หรือ เจ้าหน้าที่ของ อบต.	3.68	.92	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.74	.92	สูง

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนแนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่และองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ($\bar{X} = 3.68$)

ตารางที่ 4.13 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ที่เกิดจาก
ประชาชน จำแนกรายประเด็น

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิ ของตนเอง และเข้าใจขอบเขต ของการใช้สิทธิ ที่จะเข้ามามี ส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติ คนอย่างไร	100 (28.25)	107 (30.23)	131 (37.00)	11 (3.11)	5 (1.41)	3.81	0.93	สูง
2. ประชาชนต้องสนใจศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และกระบวนการมี ส่วนร่วมอย่างเพียงพอ	91 (25.71)	116 (32.77)	132 (37.29)	10 (2.82)	5 (1.41)	3.79	0.91	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.80	.92	สูง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากประชาชน ในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็น ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไร เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากประชาชน ($\bar{X} = 3.81$) และรองลงมาคือการที่ประชาชนต้องสนใจศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไรพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 เห็นด้วยในระดับมาก

ประเด็นประชาชนต้องสนใจศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 132 คน คิดเป็นร้อยละ 37.29 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาอีกจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 32.77 เห็นด้วยในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการทำงาน ของ อบต.หรือเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบก่อนการทำประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ	71 (20.06)	131 (37.01)	129 (36.44)	16 (4.52)	7 (1.97)	3.69	.91	สูง

ตารางที่ 4.14 ต่อ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
2. ในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลต้อง ปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและ หลักเกณฑ์ ของกฎหมาย ตลอดจนให้ความสำคัญต่อผลที่ได้ จากกระบวนการนั้น ๆ	67 (18.93)	135 (38.14)	133 (37.57)	14 (3.95)	5 (1.41)	3.69	.87	สูง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหรือรัฐ ต้องเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของ ประชาชน ที่กฎหมายบัญญัติไว้ใน เรื่องของการมีส่วนร่วม ตลอดจน ชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลที่ส่งผล กระทบต่อประชาชน	73 (20.62)	131 (37.01)	124 (35.03)	17 (4.80)	9 (2.54)	3.68	.94	สูง
4. การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจน ปลูกฝังจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหาร ให้มองเห็น ความสำคัญ และอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ประชาชน ในการมีส่วน ร่วมในการทำงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล	71 (20.06)	128 (36.16)	129 (36.44)	17 (4.80)	9 (2.54)	3.66	.94	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.68	.92	สูง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วม
ทางการเมืองที่เกิดจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน
ตำบล ในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อ
พิจารณาเป็นประเด็น พบว่าประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจง
กฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ
ก่อนการทำประชามติเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการ
ตามโครงการต่าง ๆ และในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ตลอดจนให้ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการนั้น ๆ ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรัฐ ต้องเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ตลอดจนชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหาร ให้มองเห็นความสำคัญ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนเห็นว่าเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบดังนี้

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ ก่อนการทำประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาอีกจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบกฎหมายในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล ต้อง ปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ของกฎหมาย ตลอดจนให้ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการนั้น ๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.14 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาอีกจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 เห็นด้วยในระดับน้อย

ประเด็นองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรัฐ ต้องเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชน ที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ตลอดจนชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาอีกจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 35.03 เห็นด้วยในระดับปานกลางน้อย

ประเด็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหาร ให้มองเห็นความสำคัญ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาอีกจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 เห็นด้วยในระดับปานกลาง 128 คน คิดเป็นร้อยละ 36.16 เห็นด้วยในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์ ประธานประชาคมหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครอง และฝ่าย
องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามามี
ส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ไว้ดังนี้

ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรแจ้งให้ประชาชน
เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น โดยผ่านเสียงตามสาย หรือที่ประชุม
หมู่บ้าน และควรแจ้งล่วงหน้า อย่างน้อย 3 วัน เพื่อประชาชนจะได้เตรียมตัว และควรชี้แจงข้อ
กฎหมายให้ประชาชนทราบก่อนที่จะขอความคิดเห็นหรือขอมติในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ในส่วนของ
ประชาชน ควรให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลา และต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตำบลของเราจะ
พัฒนา จะสมัครสมานสามัคคี ก็เพราะประชาชนให้ความร่วมมือ ควรจัดแบ่งเวลาให้ได้ ไม่อ้าง
เรื่องทำมาหากินมากเกินไป

ผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าการชี้แจงทำความเข้าใจ และการ
ทำงานอย่างใกล้ชิดกับประชาชนของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และ
นอกจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งตัวแทนเข้าร่วมชี้แจง แจ้งให้ทราบ ถึงการ
ดำเนินงานในแต่ละเดือน ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ผลเป็นอย่างไร ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้
อย่างไร

ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล
ไม่ได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่าประชาชนประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับ
องค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างไร จะต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า เอกสารต่าง ๆ
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบมี
อะไรบ้าง ขอดูได้ที่ไหน และผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ พนักงานส่วนตำบล
ต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและต้องให้ความร่วมมือแก่ประชาชน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายเพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากสมมติฐานการศึกษา ได้กำหนดไว้ 6 ประการคือ

1. เพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน
2. อายุที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน
3. อาชีพที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน
4. รายได้ที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน
5. ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน

จากสมมติฐานในการศึกษาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กำหนดนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน .05

ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่ม การจัดระดับของตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

เพศ กำหนดระดับของตัวแปร 2 ระดับ คือ ชายและหญิง

อายุ กำหนดระดับของตัวแปร 6 ระดับ คือ กลุ่มที่มีอายุ 18-25 ปี อายุ 26-35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี อายุ 56-65 ปี และอายุ มากกว่า 65 ปี

อาชีพ กำหนดระดับของตัวแปร 5 ระดับ คือรับจ้าง ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและไม่มีอาชีพ

รายได้ กำหนดระดับของตัวแปร 5 ระดับ คือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 8,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001 – 10,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป

ระดับการศึกษาระดับของตัวแปร 5 ระดับ คือ กลุ่มไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. อนุปริญญา ตั้งแต่ปริญญาตรี ขึ้นไป

การเป็นสมาชิกกลุ่ม กำหนดระดับของตัวแปร 2 ระดับ คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มและ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ

(n=354)						
กลุ่ม	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	df	p-value
ชาย	184	2.89	.33	1.17	352	.28
หญิง	170	2.76	.35			
รวม	354					

จากตารางที่ 4.15 เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ ซึ่งเป็นเพศชายมีจำนวน 184 คน และเพศหญิงมีจำนวน 170 คน และมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2.89 และ 2.76 ตามลำดับ พิจารณาว่า $t = 1.17$ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .28 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า เพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามอายุ

n = 354					
แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	1.50	.30	2.60	.03
ภายในกลุ่ม	348	40.02	.12		
รวม	353	41.518			

จากตารางที่ 4.16 แสดงการทดสอบความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยแบ่งระดับอายุเป็น 6 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีอายุ 18-25 ปี อายุ 26-35 ปี อายุ 36-45 ปี อายุ 46-55 ปี อายุ 56-65 ปีและ อายุมากกว่า 65 ปี ซึ่งมีช่วงชั้นความเป็นอิสระระหว่างกลุ่มคือ 5 และมีช่วงชั้นความเป็นอิสระภายในกลุ่มคือ 348 เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่า F 2.60 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .03 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มอายุ

n = 354

อายุ	\bar{X}	S.D.	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม						
			1	2	3	4	5	6	
1. 18-25 ปี	2.85	.33							
2. 26-35 ปี	2.93	.33			*	*	*		
3. 36-45 ปี	2.77	.35							
4. 46-55 ปี	2.79	.35							
5. 56-65 ปี	2.78	.33							
6. มากกว่า 65 ปี	2.80	.30							

(*) หมายถึง คู่ที่เปรียบเทียบมีความแตกต่าง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4.17 เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยใช้วิธีการทางสถิติ LSD (Least Significance Different) ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษปรากฏดังนี้

ผู้ที่มีอายุ 26-35 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุ 36-45 ปี มากกว่าผู้ที่มีอายุ 46-55 ปี และมากกว่าผู้ที่มีอายุ 56-65 ปี

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐาน โดยผู้ที่มีอายุ 26-35 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุ 36-45 ปี มากกว่าผู้ที่มีอายุ 46-55 ปี และมากกว่าผู้ที่มีอายุ 56-65 ปี

การทดสอบสมมติฐานที่ 3 อาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามอาชีพ

n = 354

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	4	.452	.113	.96	.43
ภายในกลุ่ม	349	41.066	.118		
รวม	353	41.518			

จากตารางที่ 4.18 แสดงการทดสอบความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามอาชีพโดยแบ่งอาชีพเป็น กลุ่ม คือรับจ้าง ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและไม่มีอาชีพ ซึ่งมีช่วงชั้นความเป็นอิสระระหว่างกลุ่มคือ 4 และมีช่วงชั้นความเป็นอิสระภายในกลุ่มคือ 349 เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่า F .96 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ.43 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ 4 รายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	4	.39	.097	.83	.51
ภายในกลุ่ม	349	41.13	.118		
รวม	353	41.52			

จากตารางที่ 4.19 แสดงการทดสอบความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามรายได้โดยแบ่งรายได้เป็น 5 กลุ่ม คือกลุ่มต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท กลุ่ม 3,001 – 5,000 บาท กลุ่ม 5,001 – 8,000 บาท กลุ่ม 8,001 – 10,000 บาท และกลุ่มตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไปซึ่ง มีช่วงชั้นความเป็นอิสระ ระหว่างกลุ่มคือ 4 และมีช่วงชั้นความเป็นอิสระภายในกลุ่มคือ 349 เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่า F .83 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .51 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ 5 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามระดับการศึกษา

n = 354					
แหล่งความแปรปรวน	Df	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	5	2.38	.476	4.24	.001
ภายในกลุ่ม	348	39.14	.112		
รวม	353	41.52			

จากตารางที่ 4.20 แสดงการทดสอบความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษาโดยแบ่งระดับการศึกษาเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า ประถมศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. อนุปริญญา และ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งมีช่วงชั้นความเป็นอิสระระหว่างกลุ่มคือ 5 และมีช่วงชั้นความเป็นอิสระภายในกลุ่มคือ 348 เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่า F 4.24 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มระดับการศึกษา

n = 354

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม					
			1	2	3	4	5	6
1. ไม่ได้เรียน / ต่ำกว่า ประถมศึกษา	3.06	.35		*	*	*	*	
2. ประถมศึกษา	2.81	.35						
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	2.82	.34						
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2.76	.30						
5. อนุปริญญา	2.72	.35						
6.ปริญญาตรีขึ้นไป	2.91	.30				*	*	

(*) หมายถึง คู่ที่เปรียบเทียบมีความแตกต่าง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4.21 เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธีการทางสถิติ LSD (Least Significance Different) ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษา มากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมากกว่าชั้นอนุปริญญา

2. กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมากกว่าชั้นอนุปริญญา

สรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ อนุปริญญา และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอนุปริญญา

การทดสอบสมมติฐานที่ 6 การเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่
แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

n = 354

กลุ่ม	จำนวน	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	266	2.29	.35	352	10.80	.001
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	88	2.62	.23			

จากตารางที่ 4.22 เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งการเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน มีจำนวน 266 คนและไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีจำนวน 88 คน และมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2.29 และ 2.62 ตามลำดับ พิจารณาค่า t 10.80 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาถึงระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.1.2 เพื่อศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.1.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.1.5 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และสถิติวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Oneway ANOVA)

1.3 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.98) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากที่สุด อยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี (ร้อยละ 26.55) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 33.62) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 45.20) มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 35.88) โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ในหมู่บ้านหรือในตำบล (ร้อยละ 54.24) ขณะที่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด เป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านหรือในตำบล จำนวน 1 กลุ่ม (ร้อยละ 40.68)

1.3.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.29$) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ($\bar{X} = 2.85$) และด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.80$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ($\bar{X} = 2.48$) และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 2.33$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การให้ทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การแจ้งให้เข้าร่วมในการประชุมจัดทำข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การเสนอความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นำเสนอต่อที่ประชุมสภา และให้เป็นมติที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ พบว่าประเด็นสำคัญที่สุดคือ การเข้าร่วมในการตรวจสอบ สังเกตการ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ท่าน แม้จะไม่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

1.3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมพบปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากฝ่ายประชาชน ($\bar{X} = 3.30$) และปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ราชด้านพบว่า

ด้านปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน พบว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นตามเวทีประชุมประชาคมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น

ด้านปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ การไม่ได้ชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ทราบก่อนการทำประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74$) ทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชน ($\bar{X} = 3.80$) และแนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่และองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณารายด้านของแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ราชกิจกรรมพบว่า

แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชน พบว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไร

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ ก่อนการทำประชามติเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง

1.3.5 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล แม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ อาชีพ และรายได้พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. อภิปรายผล

2.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้เข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการดำเนินการ โดยเฉพาะในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการกำหนดกฎ ระเบียบ ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน ด้านนี้สูง นอกจากนี้แล้วในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และมีรายได้น้อย ทำให้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ ทำให้ไม่สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของ

คนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของวีรพัชร พุดทอง (2549: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่าประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากฝ่ายประชาชนมากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง และรองลงมาคือปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ประชาชนให้ความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในเรื่องเกี่ยวกับประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นตามเวทีประชุมประชาคมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นมากนัก รวมทั้งขาดความรู้ ทำให้ไม่สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของคนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่นการประชุม โครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน และไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากยังไม่เข้าพบทบทวนหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างชัดเจน ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่ประชาชนทั่วไปมักให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนการเสนอโครงการ เสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ส่วนใหญ่จะเห็นว่า เป็นหน้าที่ของผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนชาวบ้านที่ทำหน้าที่เป็นประชาคมหมู่บ้าน ชาวบ้านเพียงแต่เสนอปัญหา ความเดือดร้อนให้ หลังจากนั้น เป็นหน้าที่ของผู้นำที่ต้องดำเนินการต่อ เพราะประชาชนต่างต้องมีหน้าที่ทำงานเลี้ยงชีพ ส่วนผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบ ด้านที่เกิดจากฝ่ายประชาชน ก็คือประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม จะเห็นได้จาก การเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่ เช่นกรณีประชาคมหมู่บ้าน ชาวบ้านจะเกี่ยงกัน ไม่ยอมเป็น อ้างว่าไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ สอดคล้องกับฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบมาจาก ประชาชนคือเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุม ประชาชนมักเข้าร่วมน้อย ซึ่งจากการ

สอบถามเหตุผลก็คือ ต้องไปประกอบอาชีพ ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ กฎหมาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการขาดความสามัคคีระหว่างตัวบุคคล แตกต่างจากการศึกษาของสุภา บุทธักษ์ (2549: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มสตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสตรีอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนให้ความคิดเห็นในส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ทราบก่อนการทำประชามติเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายอย่างแท้จริง จึงไม่ได้ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งไม่มีการจัดเวทีประชาคมที่เปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น อีกทั้งไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ กับการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนได้มองปัญหาอุปสรรคการเข้าไปมีส่วนร่วม กับ องค์การบริหารส่วนตำบลว่า ในการขอความคิดเห็น หรือ แม้แต่การจัดทำแผน การจัดทำโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ชี้แจงให้เข้าใจ ว่าทำไม ทำอย่างไร และผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร การตัดสินใจของชาวบ้านบางครั้งก็ลงความเห็นตามเสียงส่วนใหญ่ เขายกมือก็ยกตามโดยไม่เข้าใจ ส่วนผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่า ด้านที่เกิดจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำความเข้าใจในเรื่องระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบก่อนที่จะดำเนินการในเรื่องใด ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำข้อบัญญัติ หรือการดำเนินการใด ๆ ก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ในที่ผ่านมา ในโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลได้พาผู้นำ ออกไปศึกษาดูงานเรื่องขยะ มีการนำเข้าไปประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอความเห็นชอบในการก่อสร้าง แต่ไม่มีการประชุมชี้แจงในระดับหมู่บ้าน ไม่มีการทำประชาพิจารณ์ และการแสดงออกของประชาชนในขณะนั้น คือ การออกมาเขียนป้ายประท้วงติดตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อไม่ให้มีการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ และเมื่อเวลาผ่านไปเรื่องก็เงียบหายไป องค์การบริหารส่วนตำบล ก็ไม่ได้ให้ความกระจ่างแก่ราษฎรแต่อย่างใด องค์การบริหารส่วนตำบลควรชี้แจงที่มาของโครงการ หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ รวมทั้งผลดี ผลเสียหรือผลกระทบของโครงการดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การบริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

มากขึ้น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรใกล้ชิดกับประชาชนให้มากขึ้น เพื่อให้รู้ถึงปัญหา และนำมาเป็นแนวทางพัฒนาตำบลต่อไป สอดคล้องกับฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าด้านที่เกิดจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำการชี้แจงข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ครอบคลุม ประชาชนไม่เข้าใจ วิธีการนำเสนอไม่น่าสนใจ ในส่วนเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และไม่ให้ความสำคัญและสนับสนุน ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการมีขั้นตอน ผู้ปฏิบัติงานทำให้เกิดความล่าช้า ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามความคิดเห็นของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มากที่สุดคือแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชนมากที่สุดอยู่ในระดับสูง และแนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ทั้งนี้จะเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหานั้นจะแก้ในส่วน of ประชาชนมากที่สุด อาจทำโดยการให้ความรู้ในบทบาทที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในด้านที่มีส่วนร่วมที่ต่ำได้แก่การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็น แนวทางในการพัฒนาในท้องถิ่นต่อที่ประชุมของหมู่บ้าน นอกจากนี้แล้วประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง เมื่อมีการเลือกตั้งต้องไปใช้สิทธิ และเข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อมีการประชุมในตำบลหรือหมู่บ้านต้องเข้าร่วมประชุม และเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม อีกทั้งประชาชนต้องสนใจศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ เพื่อให้เข้าใจในบทบาทของประชาชนได้ชัดเจน สามารถคัดค้านเมื่อเห็นว่าการดำเนินการของโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิต รวมทั้งให้ข้อเสนอ ความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภา และเข้าร่วมเป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินการตามโครงการต่างๆ ในท้องถิ่นด้วย

ส่วนแนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่และองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับสูงนั้น อาจเป็นเพราะว่าประชาชนต้องการได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมาย หรือ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ ก่อนการทำการประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่างๆ และต้องการทราบผลการพัฒนา รวมทั้งต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความรู้ ความเข้าใจใน

เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชน ที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ตลอดจนชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหาร ให้มองเห็นความสำคัญ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนยอมรับว่าประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ยินยอมรับการตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไข อย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การบริหารงานส่วนท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า เกิดประโยชน์แก่บ้านเมืองอย่างสูงสุด ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่าประชาชนประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างไร จะต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า เอกสารต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบมีอะไรบ้าง ขอบดูได้ที่ไหน และผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ พนักงานส่วนตำบล ต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและต้องให้ความร่วมมือแก่ประชาชน

ทั้งนี้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรแจ้งให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น โดยผ่านเสียงตามสาย และควรแจ้งล่วงหน้า อย่างน้อย 3 วัน เพื่อประชาชนจะได้เตรียมตัว และควรชี้แจงข้อกฎหมายให้ประชาชนทราบก่อนที่จะขอความคิดเห็นหรือขอมติในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ในส่วนของประชาชนควรให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลา และต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ตำบลของเราจะพัฒนา จะสมัครสมานสามัคคี ก็เพราะประชาชนให้ความร่วมมือ ควรจัดแบ่งเวลาให้ได้ ไม่อ้างเรื่องทำมาหากินมากเกินไป

ส่วนผู้นำชุมชนที่อยู่ฝ่ายปกครองได้แสดงความคิดเห็นว่าการชี้แจงทำความเข้าใจ และการทำงานอย่างใกล้ชิดกับประชาชนของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก อบต. และเจ้าหน้าที่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และนอกจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งตัวแทนเข้าร่วมชี้แจง แจ้งให้ทราบ ถึงการดำเนินงานในแต่ละเดือน ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ผลเป็นอย่างไร ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร

2.4 การทดสอบสมมติฐาน โดยการหาความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบล แม่กรณ์ อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงรายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง 26-35 ปี มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด และผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง 36 - 45 ปี มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าช่วงอายุระหว่าง 26 - 35 ปี เป็นช่วงที่สำเร็จการศึกษาและผ่านการเรียนรู้ทางการเมือง มีความตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่จบชั้นประถมศึกษา มากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมากกว่าชั้นอนุปริญญา และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมากกว่าชั้นอนุปริญญา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ได้มีโอกาสในการเข้าไปมีส่วนในการเลือกตั้งมาก เนื่องจากได้รับรู้ข่าวสารทางด้านการเมืองจากสื่อต่าง ๆ และการได้เข้าร่วมในกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ที่ให้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมืองร่วมกัน นอกจากนี้แล้วผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ทำให้เห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง อีกทั้งการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ทำให้ได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ สอดคล้องกับ จันทนา สุทธิจारी (2544: 415-417) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมายหลายรูปแบบและวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง และบริบทแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ โดยที่กลุ่มคนมารวมกันเพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นช่องทางให้ปัญหา ความต้องการและผลประโยชน์ที่หลากหลายของประชาชนแต่ละคน ที่มีอยู่มากมายในประเทศได้มีโอกาสรวมเป็นกลุ่มก้อน (interest aggregation) และสามารถเรียกร้องต่อรัฐบาลได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม (interest articulation) นอกจากนี้แล้วโดยทั่วไปผู้ชายมักจะจิตใจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง เนื่องจากอิทธิพลจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมทางสังคม (socialization) ซึ่งส่งเสริมให้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและสังคม ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ตาม รวมทั้งบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองมาก มีความเข้าใจทางการเมืองมากย่อมจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วย (Milbrath, L.W. and Gole 1977: 44-143; สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ 2538: 34; จันทนา สุทธิจारी 2544: 415-417) สอดคล้องกับการศึกษาของ

ปริวัตร สิงห์แก้ว (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: ศึกษากรณี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ ขณะที่ศึกษาและชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาชกร ศรีภูมิพฤษ์ (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า อายุ การศึกษา ความสนใจข่าวสารทางการเมืองและการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ปัจจัยด้านเพศ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบล แม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับกระแสการเรียกร้องความเท่าเทียม หรือความเสมอภาคระหว่างเพศหญิงกับเพศชายที่มากขึ้น และมีการยอมรับความรู้ความสามารถของเพศหญิงมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมชนบทมีการยอมรับบทบาทของเพศหญิงมากขึ้นเห็นได้จากการรวมกลุ่มของเพศหญิงเป็นกลุ่มอาชีพสตรีต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้เพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างไปจากเพศชาย รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องประกอบอาชีพจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ทั้งนี้การเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นเพียงการเข้าร่วมในส่วนของงานดำเนินการ แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตรวจสอบนั้น ประชาชนยังมีรายได้ต่ำ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 - 5,000 บาท ทำให้ไม่เพียงพอต้องไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อเสริมรายได้ จึงเข้าร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ เพศ รายได้ อาชีพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น คือ การดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล และการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 การดำเนินการโดย องค์การบริหารส่วนตำบล

1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้ทราบ และต้องสนับสนุนให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีความโปร่งใส นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการติดตามการปฏิบัติงาน การตรวจสอบแผนงาน และการประเมินผลของงาน การจัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชุมประชาคมระดับตำบล เพื่อนำความคิดเห็นของประชาชนมาปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชน

2) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม หรือ การสอดแทรกข้อกฎหมาย ระเบียบ ในการประชุมประชาคมในระดับต่าง ๆ การร่วมประชุมประจำเดือนในระดับหมู่บ้าน เป็นต้น

3) การพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย ตลอดจนเข้าใจบริบทของหมู่บ้าน ตำบล ถือเป็นสิ่งสำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการ และการดำเนินงานต่าง ๆ นอกจากดำเนินการตามกระบวนการตามที่ระเบียบ กฎหมาย กำหนดแล้ว สิ่งที่ควรเน้นคือ ผลสัมฤทธิ์ของงานที่จะเกิดต่อประชาชนในตำบลอย่างยั่งยืน นอกจากการพัฒนาด้านความรู้แล้ว ต้องพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง ถึงแม้ว่า จะมีการประกาศมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละ อบต. แล้วก็ตาม แต่ขาดการนำมาปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน หัวหน้าหน่วยงาน ทั้งผู้บริหาร และฝ่ายประจำ ควรวางแผนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติได้จริง

4) สร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ประชาชนพึงมีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ขององค์การ

บริหารส่วนตำบลที่จะมีต่อประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นหนทางที่ประชาชนจะได้ตื่นตัวและให้ความร่วมมือต่อองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

5) ในทุก ๆ ปี ควรมีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปี ให้ประชาชนในตำบลทุกหลังคาเรือน เพื่อประชาชนจะได้ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการอะไรไปบ้าง ผลลัพธ์เป็นอย่างไร ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนสนใจ เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นการง่ายที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่ อบต. ดำเนินการ

3.1.2 การดำเนินงานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการจัดกระบวนการคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าไปทำหน้าที่ ซึ่งในกระบวนการดังกล่าว ควรคำนึงถึงกระบวนการให้ครอบคลุม ในด้าน

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้ง กกต. จังหวัด และ กกต.ท้องถิ่น ควรร่วมกันสร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในเรื่องการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นวิธีใดก็ตามต้องยึดความสุจริต และไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งเป็นหลัก เพื่อเป็นการป้องกันการทำผิดกฎหมาย

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กกต. จังหวัด , กกต.ท้องถิ่น ควรรณรงค์ หรือร่วมกับสถานศึกษาในท้องถิ่น ร่วมกันรณรงค์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน ในด้านการพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง การเตรียมความพร้อมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแจ้งเหตุกรณีไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ฯลฯ

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่จัดการเลือกตั้ง ประชาชนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) หรือ กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง (กนค.) ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถ่องแท้ ชัดเจน

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง องค์กรเอกชน และผู้แทนผู้สมัครที่มาทำหน้าที่ในการสังเกตการณ์เลือกตั้ง ซึ่ง กกต. ควรดำเนินการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเป็นกลาง และทำให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม และเพื่อให้งิจกรรมการเลือกตั้งบรรลุผล ควรดำเนินการ

- จัดเวทีชาวบ้าน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สอดแทรกความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยบริหารจัดการให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ครอบคลุมพื้นที่ และมีความถี่พอที่จะเกิดการเรียนรู้ได้

- การปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้กับประชาชน โดยจัดทำแผนการจัดกิจกรรม โดยระบุกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบของกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรมที่เหมาะสมให้ชัดเจนไว้ล่วงหน้า

- ควรกำหนดเวลาที่เหมาะสม เช่น ก่อนครบวาระ 60 วัน จัดกิจกรรมระดับเข้มข้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ในการร่วมมือกันกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นด้านการเมืองของประชาชน ซึ่งกรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งเป็นศูนย์ที่ทำหน้าที่ในการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาคมในจังหวัด เพื่อร่วมกันเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนพัฒนาประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวขึ้นในมหาวิทยาลัย การดำเนินงานของศูนย์ดังกล่าว อาจจัดกิจกรรมในพื้นที่ชุมชนแทนการเชิญประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย อันจะนำไปสู่พัฒนาของการเมืองภาคพลเมือง รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3) สำนักงานคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ควรดำเนินการฝึกอบรม เพื่อสร้างจิตสำนึก เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ และพนักงานส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำชุมชน ให้รู้ถึงผลเสียหายและความร้ายแรงของการทุจริต ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการกำหนดแนวทางและวิธีการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ที่ผ่านมา ได้ดำเนินการโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม เมื่ออบรมเสร็จสิ้นหากผู้เข้ารับการอบรมไม่ขยายงานต่อในระดับตำบล ก็จะไม่เกิดการขยายความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในตำบล สำนักงาน ป.ป.ช. ควรจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับวิทยากรกระบวนการในระดับตำบล พร้อมให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการด้วย

4) หน่วยงานอื่น ๆ เช่น ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงกระบวนการในการตรวจสอบลงโทษการใช้อำนาจของ

ผู้ปกครอง ว่าจะใช้สิทธิในการตรวจสอบ เรียกร้องความเสียหายจากการใช้อำนาจของผู้ปกครอง กระบวนการในการป้องกันสิทธิของประชาชน ว่าจะใช้สิทธิเพื่อปกป้องสิทธิของตนไม่ให้เกิดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของรัฐและผู้อื่นมากระทำ ติครอน รุกฉ้อ หรือเป็นภัยคุกคามต่อสิทธิประโยชน์ของตน กระบวนการในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน กระบวนการเยียวยาสิทธิของประชาชน โดยการประชาสัมพันธ์ต้องใช้สื่อที่เข้าถึงประชาชนทุกระดับ โดยให้มีความชัดเจนว่าประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ ในทางตรง และทางอ้อม ได้อย่างไร

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ในจังหวัดเดียวกัน หรือแต่ละจังหวัด เพื่อนำมาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณี ของแต่ละท้องถิ่น มาพิจารณาว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างไร

3.2.3 ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และข้าราชการส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3.2.4 ควรมีการศึกษาพัฒนาการทางการเมืองของภาคพลเมืองในพื้นที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ (2546) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลบางศรีเมือง” จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กิจภูกันส์ ยศปัญญา (2547) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา
- เกษม อุทยานิน (2516) *รัฐศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โกวิท พวงงาม (2543) *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต* พิมพ์ครั้งที่ 2
- จันทนา สุทธิจารี (2544) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ใน อมร รักษาศักดิ์ บรรณาธิการ *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์วี เจ พรินติ้ง
- จิรวุฒิ อนุสรณ์นรการ (2549) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้” *คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏยะลา*
- จรัสศักดิ์ สีใจเจริญ (2543) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไส้ จังหวัดลำพูน” *ค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ชัยอนันต์ สมุทวาณิช (2527) *ระบบราชการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน* พิจารณาในแง่ *ทางการเมืองการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร ศักดิ์โสภการพิมพ์
- ชิต นิลพานิช (2527) *สภาพำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน : นโยบายและกลวิธี การมีส่วนร่วมในการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร ศักดิ์โสภการพิมพ์
- ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2518) *จิตวิทยาการเมือง* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ์ (2521) *พัฒนาการทางการเมือง* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปธาน สุวรรณมงคล (2544) “เหลียวหลังแลหน้า 3 ปีแห่งการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภายใต้บริบทรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช* 14(1), 18-31.

- ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2533) บทบาทสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการสภากรุงเทพมหานคร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปริวัตร สิงห์แก้ว (2547) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัย
กรุงเทพ” วิทยาเขตรังสิต ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546” สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา ([http : //WWW.krisdika.go.th2searchShowFile.Jsp?path](http://WWW.krisdika.go.th2searchShowFile.Jsp?path))
Retrieved April 19, 2007.
- พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” ค้นคว้าอิสระปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พิชญ วิทยาภรณ์ พ.ศ.ศ. (2538) “ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล
ต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2534) *ชนบทไทย : การค้นแปรในอนาคตภายหลังการพัฒนา*
กรุงเทพมหานคร พี เอ ลีฟวิ่ง
- ภาชกร ศรีภูมิพฤษ (2548) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางไผ่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547) "แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง"
ใน เอกสารการสอนชุดวิชา ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย ฉบับปรับปรุง
หน่วยที่ 5 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- _____ . “รวมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (เล่มที่ 2)” กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2549)
กรุงเทพมหานคร
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (2546) "วัฒนธรรมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง"
ในเอกสารการสอนชุดวิชา สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 6
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์

- วีรพัชร พุกทอง (2549) "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิสุทธิ โปธิแท่น (2519) "ความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ในทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วม
ในทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย" รัฐศาสตร์สาร 3, 3 (ส.ค.19) 32-66
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2550) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย
(2546) การประเมินและจัดลำดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อาสาธาภิบาลดินแดน กรมการปกครอง
- สิทธิพันธ์ พุทธหูน (2531) ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม 3 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุทธิลักษณ์ ยืนยงค์นาน (2548) "การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของ
ประชาชนหมู่ที่ 5 ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอลำปางพะเยา จังหวัดสิงห์บุรี"
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- สุภา บุทธยัณห์ (2549) "ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มสตรี ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม
สตรีอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สรวงสุดา พูลเจริญ (2542) "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดย
ศึกษากรณีคนตาบอด" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อดุลย์ คันทะเรศน์ (2542) "การเมืองในกระบวนการจัดทำงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบล"
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อรุณี พัฒนผลสุกุม (2547) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ที่อาศัยอยู่ในเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อสิตรา รัตตะมณี (2540) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น :

ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney (1965) *The Civic Culture: Political Attitude and Democracy in Five Nations*. Boston : Little Brown and Company.
- Huntington S.P and J.M Nelson (1976) "No easy choice: Political participation in Developing Countries" Cambridge Harward University Press.
- Mcclosky Herbert. (1968) "Political Participation" *International Encyclopedia of the Social Science* 12 : 252
- Myron Weiner. (1971) "Political Participation : Crisis of the Political Process."
In L. Binder and Others. *Crises and Sequences in Political Development*. N.J: Princeton University Press.
- Norman, H.N., and V. Sidney 1975. "Political Participation" in Fred I. Greenstein and N.W. Polsdy (eds.), *The Handbook of Political. Science Volume 4*. Reading : Massachusetts: Addison (Wesley 1975)
- Milbrath, Lester W. and Goel, M.L. (1977) *Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics*. Second edition. Chicago : Rand McNally.
- Verba, Sidney and Nie, Norman H. (1972) *Participation in America : Political Democracy and Social Equality*. New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกัน อุ่นวิจิตร	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. ดร.ปรมินทร์ อริเดช	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. นายสมบัติ โลหะกิจ	ท้องถิ่นอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชน
กรณีศึกษา ในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

- 1) แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
- 2) แบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ข้อมูล ข้อคิดเห็นของท่าน จะเก็บไว้เป็นความลับ
- 3) แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง
ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 4) กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ()
หรือเติมข้อความตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1) เพศ
 1. () ชาย
 2. () หญิง
- 2) ปัจจุบันท่านอายุ
 1. () 18 – 25 ปี
 2. () 26 – 35 ปี
 3. () 36 – 45 ปี
 4. () 46 – 55 ปี
 5. () 56 – 65 ปี
 6. () 65 ปี ขึ้นไป
- 3) อาชีพหลักของท่าน
 1. () รับจ้าง
 2. () ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 3. () เกษตรกรรม
 4. () รับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 5. () อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- 3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 1. () 3,000 บาท และต่ำกว่า
 2. () 3,001 – 5,000 บาท
 3. () 5,001 – 8,000 บาท
 4. () 8,001 – 10,000 บาท
 5. () 10,001 บาทขึ้นไป
- 5) ระดับการศึกษาสูงสุด
 1. () ไม่ได้เรียนหนังสือ
 2. () ประถมศึกษา
 3. () มัธยมศึกษาตอนต้น
 4. () มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.
 5. () อนุปริญญา/ปวส.
 6. () ปริญญาตรีขึ้นไป
 7. () อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- 6) ในหมู่บ้าน หรือ ตำบล ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. () กลุ่มออมทรัพย์
 2. () คณะกรรมการหมู่บ้าน
 3. () กลุ่ม อสม.
 4. () กลุ่มทางการเมือง (โปรดระบุ)
 5. () กลุ่มอาชีพ (โปรดระบุ)
 6. () กลุ่มอื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2) ท่านได้ทำกิจกรรม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้					
1.1 ท่านเคยขอข้อมูลข่าวสารของ อบต. เพื่อการรับรู้ หรือ การค้นหาข้อมูล					
1.2 อบต. ได้ให้ท่านทราบข้อมูล คำชี้แจง และ เหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ อนามัย					
1.3 อบต. ได้ให้ท่านทราบข้อมูล คำชี้แจง และ เหตุผลก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต					
2) การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น					
2.1 ท่านได้แสดงความคิดเห็น ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุม หรือในโอกาสที่เป็นเวทีสาธารณะ					
2.2 อบต. ได้แจ้งให้ท่านได้เข้าร่วมในการประชุม การจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
2.3 อบต. ได้แจ้งให้ท่านได้เข้าร่วมในการประชุม จัดทำข้อบัญญัติของ อบต.					
2.4 อบต. ได้นำความคิดเห็นจากท่านตลอดจนผู้ร่วมเวทีประชุม ไปใช้ในการดำเนินการ ตาม วัตถุประสงค์ของการประชุมนั้น					

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3) การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม					
3.1 ท่านได้เข้าร่วมเสนอความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา ในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
3.2 ท่านได้ร่วมเสนอแนะในการจัดทำข้อบัญญัติ อบต.					
3.3 ท่านได้เสนอโครงการเพื่อพัฒนา อบต.					
3.4 ท่านได้เสนอแนะปัญหาเพื่อให้ อบต. ดำเนินการแก้ไข					
4) การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ					
4.1 ท่านได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น					
4.2 แสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสียของโครงการตามกระบวนการประชาคมในระดับหมู่บ้าน และตำบล					
4.3 ท่านได้ใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมและพิจารณาโครงการต่าง ๆ					
4.4 ท่านได้ใช้สิทธิในการตัดสินใจ กรณีมีการออกเสียง ในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ					
5.1 ท่านได้อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ					
5.2 ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน					
5.3 ท่านได้เข้าร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ					

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ					
6.1 ท่านเคยแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ กับ อบต. เช่น โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสีย ปล่อยควัน ฝุ่นละออง หรือ ไฟฟ้าไม่สว่าง ทางสัญจรไปมา ชำรุด ฯลฯ					
6.2 เมื่อร้องทุกข์แล้ว อบต. ได้ดำเนินการและแจ้งผลการดำเนินการแก่ท่าน					
6.3 เมื่อ อบต. ดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ท่าน ท่านได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง					
6.4 เมื่อ อบต. ดำเนินโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ท่าน แม้ท่านจะไม่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ท่านได้ร่วมในการตรวจสอบสังเกตการณ์					
6.5 ท่านได้ตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่ามีการใช้จ่ายเงินไปทำอะไรบ้าง					
6.6 ท่านได้ตรวจสอบแผนพัฒนาของ อบต. ว่าตรงกับปัญหาความเดือดร้อนความต้องการของประชาชนจริงหรือไม่					

การมีส่วนร่วมลักษณะอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไร มากน้อยเพียงใด

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน					
1) ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของตนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม					
2) ประชาชนยังไม่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นตามเวทีประชุมประชาคมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น					
3) ประชาชนขาดความรู้ ทำให้ไม่สนใจที่จะคิดริเริ่มในการเสนอ โครงการ แผนพัฒนาข้อบัญญัติ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ อบต.					
4) ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ กับ อบต. เช่นการประชุมโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน					
5. ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับ อบต.					
6. ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการ ของอบต.					
ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน อบต.					
1) อบต. ไม่ได้ชี้แจงกฎหมายหรือ ระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ ก่อนการทำประชาคมเพื่อขอมติที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ฯลฯ					
2) อบต. ไม่มีการจัดเวทีประชาคมที่เปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น					

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3) อบต. ไม่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการเสนอโครงการ แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ					
4) อบต. ไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การคิด ตัดสินใจ กับการดำเนินงานของ อบต.					
5) อบต. ไม่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของ อบต.					
6) อบต. ไม่ได้ให้ประชาชน เข้ามามีส่วน ร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.					
7) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมไว้แล้ว และ อบต. ปฏิบัติตามเงื่อนไขและขั้นตอนและ หลักเกณฑ์ ของกฎหมาย เพียงเพราะ ต้องการให้ครบองค์ประกอบเท่านั้น มิได้ให้ ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการแต่ อย่างใด					
8) อบต. ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายอย่าง แท้จริง					

ท่านเห็นว่า มีปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบล
อีกหรือไม่

(โปรดระบุ).....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ องค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความคิดเห็นต่อมีส่วนร่วมทางการเมือง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชน					
1) ประชาชนต้องสนใจ ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ					
2) ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และ เข้าใจขอบเขตของการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไร					
แนวทางแก้ไขที่เกิดจากการทำงาน อบต. หรือ เจ้าหน้าที่ของ อบต.					
1) อบต. หรือรัฐ ต้องเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชน ที่กฎหมาย บัญญัติไว้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ตลอดจนชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน					
2) อบต. ต้องชี้แจงกฎหมาย หรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ให้ ประชาชนได้ทราบ ก่อนการทำประชามติเพื่อขอมติ ที่ประชุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ					
3) ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ใน การมีส่วนร่วมไว้แล้ว และ อบต. ปฏิบัติตามเงื่อนไข และขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ของกฎหมาย ตลอดจน ให้ความสำคัญต่อผลที่ได้จากกระบวนการนั้น ๆ					
4) การ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึก ของเจ้าหน้าที่ สมาชิก อบต. และผู้บริหาร ให้มองเห็น ความสำคัญ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ใน การมีส่วนร่วมในการทำงานของ อบต.					

ท่านเห็นว่า ยังมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องอื่นๆ อีกหรือไม่ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

คำอธิบาย แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นแบบสัมภาษณ์รายบุคคล แนวคำถามของแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ตำแหน่ง
2. เพศ
3. อายุ
4. อาชีพ
5. รายได้ บาท / เดือน
6. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ปี
7. การสังกัดพรรคการเมือง/กลุ่มทางการเมือง

ตอนที่ 2 ลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล 6 ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการรับรู้

- 1.1 อบต. ของท่าน ได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในด้านใดบ้าง ให้แก่ประชาชนได้รับทราบ
และโดยวิธีใด
- 1.2 ท่านได้มีการเปิดเผยข้อมูลอะไรบ้างให้แก่ประชาชน เป็นข้อมูลด้านใดบ้าง และโดยวิธีใด
- 1.3 ประชาชนอยากทราบข้อมูลอะไรบ้าง ด้านใดบ้าง และโดยวิธีใด

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น

- 2.1 ท่านได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการประชุม หรือ
การจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำข้อบัญญัติ หรือการร่วมแสดงความคิดเห็นกับ อบต. ใน
เรื่องอะไรบ้าง โดยวิธีใด
- 2.2 ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการประชุม หรือการจัดทำ
แผนพัฒนา การจัดทำข้อบัญญัติ หรือการร่วมแสดงความคิดเห็นกับ อบต. ในเรื่อง
อะไรบ้าง โดยวิธีใด

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม

1.1 ประชาชน มีการเสนอข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ

4.1 ในการบริหารงาน อบต. ท่านได้ให้ประชาชน เข้ามาร่วมคิด และ ร่วมตัดสินใจในเรื่องอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐ

5.1 อบต.ของท่าน มีกิจกรรมของประชาชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ หรือไม่ อย่างไร

5.2 อบต.ของท่าน มีกิจกรรมของประชาชน เกี่ยวกับการบำรุงรักษา และ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 6 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

6.1 อบต.ของท่านถูกประชาชนตรวจสอบหรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง ตรวจสอบอย่างไร และโดยวิธีใด

6.2 อบต.ของท่าน ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานหรือไม่ อย่างไร และโดยวิธีใด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 ท่านคิดว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้อย่างไร

3.1.1 ปัญหาที่เกิดจากฝ่ายประชาชน มีอะไรบ้าง อย่างไร

3.1.2 ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน อบต. มีอะไรบ้าง อย่างไร

3.1.3 ปัญหาด้านอื่น ๆ มีอะไรบ้าง อย่างไร

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

4.1 ท่านคิดว่า มีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้อย่างไร

4.1.1 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากประชาชน มีอะไรบ้าง และ จะแก้ไขได้อย่างไร

4.1.2 แนวทางแก้ไขที่เกิดจากหน่วยงานของ อบต. มีอะไรบ้าง และ จะแก้ไขได้อย่างไร

4.1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ อีกหรือไม่ อย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวโสภา วงศ์ใหญ่
วัน เดือน ปีเกิด	12 เมษายน 2513
สถานที่เกิด	อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูเชียงราย พ.ศ.2537 ร.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2546
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลสันมะค่า อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล